

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 3/2'2017

(видається з 1994 року)

ISSN 2409-1944

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2015 р. №1328 (економічні науки), Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2016 р. № 820 (юридичні науки). Реєстраційне свідоцтво серії КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Академією муніципального управління та Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол № 6 від 16 березня 2017 року) та Вченою Радою Академії Муніципального Управління (Протокол № 9 від 14 березня 2017 року). Повний або частковий передрук матеріалів журналу

допускається лише за згодою редакції. Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 23.03.2017

Формат 60/84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

Е-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Суб'єкт видавничої
справи

© "Аналітик", 2017
© "Економіка. Фінанси. Право",
2017

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес
центр"

Керівник редакційної колегії з економічних наук:

Дацій Олександр Іванович, д.е.н., професор, в.о. ректора Академії муніципального управління, Заслужений працівник освіти України

Заступник керівника редакційної колегії з економічних наук:

Бутинець Тетяна Анатоліївна, д.е.н., професор, професор кафедри економіко-правових дисциплін Національної академії внутрішніх справ

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Невелєв Олександр Михайлович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та адміністративного менеджменту Академії муніципального управління

Вініченко Ігор Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Іванюта Василь Фалімонович, д.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-адміністрування та зовнішньоекономічної діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі

Клименюк Микола Миколайович, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Академії муніципального управління

Кондрашихін Андрій Борисович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри державних та місцевих фінансів Академії муніципального управління

Корецька Світлана Олександрівна, д.е.н., доцент

Манцевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент, завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства

Потишняк Олена Миколаївна, д.е.н., доцент, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

Прушківський Володимир Геннадійович, д.е.н., професор, перший проректор Запорізького національного технічного університету

Сук Петро Леонідович, д.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Національного університету біоресурсів і природо-користування України

Ткаченко Сергій Анатолійович, к.е.н., доцент, виконуючий обов'язки ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

Царенко Оксана В'ячеславівна, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Академії муніципального управління

Керівник редакційної колегії з правових наук:

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративної діяльності НАВС

Шеф-редактор:

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління Аудиторської фірми "Аналітик", Заслужений юрист України

Випусковий редактор:

Куцяк Олександр Анатолійович

Заступник редакційної колегії з правових наук:

Лоцихін Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, декан юридичного факультету Академії муніципального управління, Заслужений економіст України

Члени редакційної колегії з правових наук:

Баймуратов Михайло Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Маріупольського державного університету, заслужений діяч науки і техніки України

Бичкова Світлана Сергіївна, д.ю.н., професор, заступник начальника кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України

Глушков Валерій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач спеціальною кафедрою № 1 Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України

Джужа Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України

Кампо Володимир Михайлович, к.ю.н., доцент, громадський діяч, заслужений юрист України

Клименко Олена Вікторівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

Кононенко Леонід Минович, к.ю.н., професор, професор кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Копан Олексій Володимирович, д.ю.н., професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування навчально-наукового інституту № 1

Литвин Олександр Петрович, к.ю.н., професор, професор кафедри публічно-правових дисциплін Університету сучасних знань

Луць Володимир Васильович, д.ю.н., професор, завідувач відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та правосуддя Запорізького національного університету, академік міжнародної кадрової академії, відмінник освіти України, радник юстиції

Приходько Христина Вікторівна, к.ю.н., професор, доцент кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Фрицький Юрій Олегович, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

ЗМІСТ

О.А. ЗІНЧЕНКО, Д.С. ЗІНЧЕНКО. Місце рекрутингу та розвитку персоналу в системі управління економічним розвитком підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності	4
Г.С. ГРИГОР'ЄВ. Пріоритетні напрями державного регулювання сегментної структури національної економіки	8
Д.А. ІЛЬЧЕНКО. Стратегічне планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу	15
Н.Ю. ЛІСКОВИЧ. Економічна сутність та вплив стратегічного позиціонування на ефективність управління підприємством	21
А.Я. КІЗИМА, З.М. ЛОБОДІНА. Механізм формування бюджетних коштів в контексті забезпечення соціально-економічного розвитку держави	25
О.В. ПОБЕРЕЖЕЦЬ, І.І. ВЕЧТОМОВА. Удосконалення облікового процесу в системі забезпечення стратегічного аналізу	32
С.А. ТКАЧЕНКО. Фактор інтегрованості економічної діагностики на різних рівнях стратегічного управління виробництвом	35

ЗІНЧЕНКО

Олена Антонівна
nvo.alta@gmail.com

УДК 658.155

ЗІНЧЕНКО

Дмитро Сергійович

МІСЦЕ РЕКРУТИНГУ ТА РОЗВИТКУ
ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ
ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

THE ROLE OF RECRUITMENT AND STAFF
DEVELOPMENT IN THE MANAGEMENT
OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF
ENTERPRISES WITH THE AIM OF
INCREASE ITS COMPETITIVENESS

д.е.н., професор, ДВНЗ
"Криворізький національний
університет", кафедра
фінансів суб'єктів
господарювання та
інноваційного розвитку

магістрант, НТУУ "КПІ" ім.
І. Сікорського

Стаття присвячена визначенню ролі управління рекрутингом та професійним розвитком персоналу в загальній системі управління економічним розвитком підприємства. Розроблено алгоритм формування такої системи з урахуванням удосконалення підсистеми управління рекрутингом і розвитком персоналу з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства та ефективності його економічного розвитку.

Статья посвящена определению роли управления рекрутингом и профессиональным развитием персонала в общей системе управления экономическим развитием предприятия. Разработан алгоритм формирования такой системы с учетом совершенствования подсистемы управления рекрутингом и развитием персонала с целью повышения конкурентоспособности предприятия и эффективности его экономического развития.

The article is devoted to defining the role of management recruitment and professional development in the overall management of economic development enterprise. An algorithm for the formation of such a system taking into account the improvement of the management subsystem recruitment and staff development to enhance enterprise competitiveness and efficiency of its economic development is designed.

Ключові слова: управління економічним розвитком підприємства, рекрутинг, розвиток персоналу

Ключевые слова: управление экономическим развитием предприятия, рекрутинг, развитие персонала

Keywords: management of economic development of the enterprise, recruiting, staff development

ВСТУП

В сучасних економічних умовах діяльність підприємств, на жаль, не завжди є стабільною. На рівень економічного розвитку підприємств постійно впливає сукупність значної кількості чинників як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. З урахуванням відсутності важелів впливу на зовнішні чинники, керівництву підприємств доцільно спрямувати зусилля на використання резервів внутрішнього характеру. З огляду на важливість та значимість ролі кадрового менеджменту у формуванні ефективної системи управління розвитком підприємства, такі питання як удосконалення управління рекрутингом та розвитком персоналу є, з нашої точки зору, нагальними та важливими.

Питання пов'язані з вивченням теоретико-методологічних та методико-прикладних засад економічного розвитку підприємств є широко висвітленими в економічній літературі. Їм присвячено дослідження таких авторів як Самуельсон П., Макконел К.Р., Брю С.Л., Армстронг М., Бойчик І.М., Савицька Г.В., Мочерний С.В., Довбенко М.В.,

Турило А.М., Турило А.А., Василенко В.О. та ін. Однак питання щодо активізації економічного розвитку підприємств шляхом удосконалення рекрутингу та розвитку персоналу на даний момент є недостатньо вивченим.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є удосконалення теоретико-методичних підходів щодо управління економічним розвитком підприємства шляхом виокремлення у системі такого управління функцій із підвищення якості рекрутингу та розвитку персоналу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, присвячені предмету дослідження, матеріали періодичних видань, ресурси Internet та нормативно-правові акти.

Для написання статті використані метод елементарно-теоретичного аналізу та синтезу, метод структурно-логічного аналізу, аксіоматичний та системний методи, методи математичного та знакового моделювання.

РЕЗУЛЬТАТИ

Питання щодо вивчення сутності та особливостей економічного розвитку підприємств є абсолютно не новим. Його вивченню присвячено праці економістів як з точки зору теоретико-методологічного удосконалення категорійного апарату, так і з точки зору розробки методико-практичного інструментарію щодо підвищення ефективності управління економічним розвитком [1-7 та ін]. Так стосовно визначення поняття «економічний розвиток» автор роботи [2] стверджує, що «поняття "економічний розвиток" можна розкрити, з одного боку, з допомогою висвітлення різних аспектів власне даного процесу, з іншого – на основі порівняння економічного розвитку з такими близькими категоріями, як прогрес, еволюція, модернізація, зростання тощо. Найбільш загальне (філософське) поняття розвитку пов'язується з якісними змінами об'єктів, появою нових суспільних форм, інновацій, а також із трансформацією внутрішніх і зовнішніх зв'язків між цими об'єктами»[2]. У статті [3] економічний розвиток трактується як «процес якісних та кількісних змін господарської діяльності, що дає змогу підприємству підвищувати результативність своєї діяльності шляхом ефективного використання усіх наявних ресурсів.», у монографії [7] – як «економічна складова життєдіяльності підприємства у всіх її формах і проявах на протязі його життєвого циклу, яка здійснюється під впливом екзогенних і ендогенних чинників і зорієнтована на досягнення власниками мети.» [4].

Далі слід приділити увагу практичним аспектам економічного розвитку та виявленню можливих резервів його прискорення.

Наразі існує значна кількість макроекономічних та макроекономічних проблем, що ускладнюють функціонування механізму економічного розвитку підприємства, зокрема такі як: 1) на рівні держави такі соціально-економічні, геополітичні, інституційно-регламентуючі та виконавчо-правові фактори як нестабільність зовнішньополітичної ситуації, відсутність можливості обґрунтовано прогнозувати законодавче регламентування фінансово-кредитної та фіскальної політики країни, низький рівень показників соціально-економічного розвитку економіки України в цілому, нерозвиненість інституту правового захисту суб'єктів підприємницької діяльності у ланцюжку «держава – контролюючі органи – підприємство», відсутність на законодавчому рівні узгоджених нормативних актів щодо сприяння економічному розвитку підприємств незалежно від виду їх діяльності, низький рівень зацікавленості держави у підвищенні рівня економічного розвитку кожного окремого підприємства, корупційні прояви на всіх щабелях управлінського апарату, невідповідність вітчизняної системи управління економічними процесами європейським та загальносвітовим стандартам, практична відсутність дієвого макроекономічного стимулювання залучення іноземних інвестицій (або наявність проблемних місць у механізмі застосування існуючих законодавчих актів, покликаних стимулювати залучення таких інвестицій); 2) безпосередньо на рівні підпри-

ємств такі економічні, фінансові, кадрові, управлінські, організаційні фактори як: недовіра топ-менеджерів підприємства політиці держави щодо захисту фінансово-економічних інтересів підприємств, низький рівень адаптованості системи управління економічним розвитком підприємства до змін екзогенного та ендогенного характеру, значний рівень конкуренції з боку підприємств-монополістів, правова незахищеність інтересів власників підприємства, неможливість сформулювати орієнтири щодо формування стратегії і концепції економічного розвитку підприємства, падіння рівня платоспроможності підприємств-замовників внаслідок інфляції та зниження рівня ділової активності, недостатність кваліфікованого керівного персоналу, відсутність управлінського механізму щодо підвищення якості рекрутингу та розвитку персоналу на всіх рівнях, недостатній рівень досвіду та знань, відсутність систем мотивації формування у персоналу спрямованості на власний інтелектуальний та професійний розвиток, низький рівень співпраці підприємств з організаціями та закладами, що надають освітні послуги з метою професійного розвитку персоналу, практична відсутність дій щодо залучення зарубіжного досвіду щодо підвищення якості рекрутингу та розвитку персоналу, інертність керівництва у питаннях впровадження нових знань та інноваційних моделей управління, тощо.

Ми вважаємо, що в сучасних умовах при відсутності стабільності екзогенних чинників впливу на діяльність та економічний розвиток підприємств, слід зосередити увагу на більш повному та досконалому залученню резервів зростання ефективності та підвищення конкурентоспроможності такого розвитку за рахунок чинників ендогенного характеру.

Так, виходячи із того, що якість кадрового складу підприємства (а особливо складу керівної ланки) є первинним та найвпливовішим ендогенним чинником, що формує всі інші визначальні фактори економічного розвитку, в роботі зосереджено увагу на формуванні системи такого розвитку з акцентами на підвищенні якості рекрутингу та розвитку персоналу.

Слід відзначити, що на будь-якому підприємстві, як у відкритій системі, досягнення основних цілей здійснюється за допомогою оптимального формування відповідної системи управління. В тому числі і за допомогою науково обґрунтованої системи управління економічним розвитком підприємства (рис. 1).

В основу такого управління покладено орієнтири на виконання місії, мети і стратегії підприємства. А система управління персоналом підприємства є повноцінною складовою системи управління економічним розвитком підприємства та підпорядковує собі, в свою чергу, систему управління рекрутингом і розвитком персоналу. Організаційно-економічний механізм управління персоналом підприємства повинен складатися із керованих та керуючих підсистем, характеризувати взаємозв'язок та взаємний вплив всіх складових, визначати мету, предмет, об'єкт, функції тощо.

У зв'язку з тим, що управління економічним розвитком підприємства завжди представляє собою важливо визначити алгоритм управління його економічним розвитком (рис. 2).

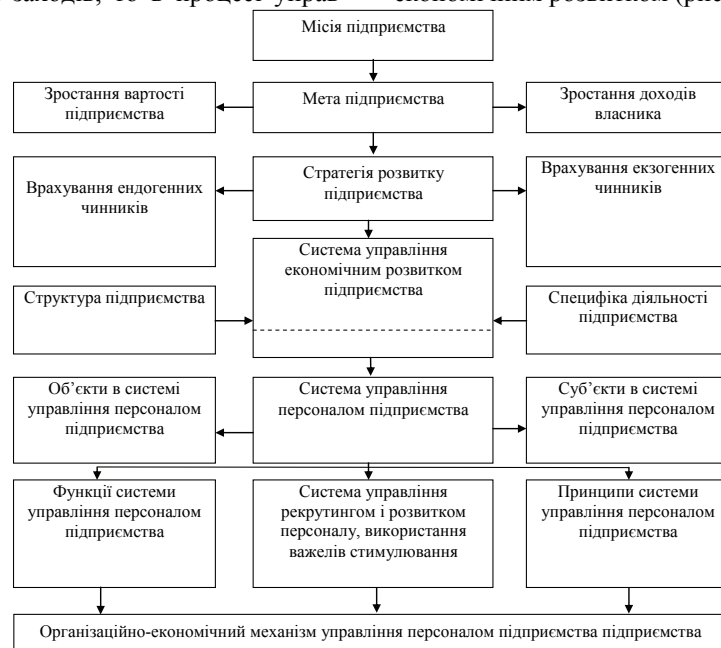

Рис. 1. Визначення ролі та місця управління рекрутингом та розвитком персоналу у загальній системі управління економічним розвитком підприємства

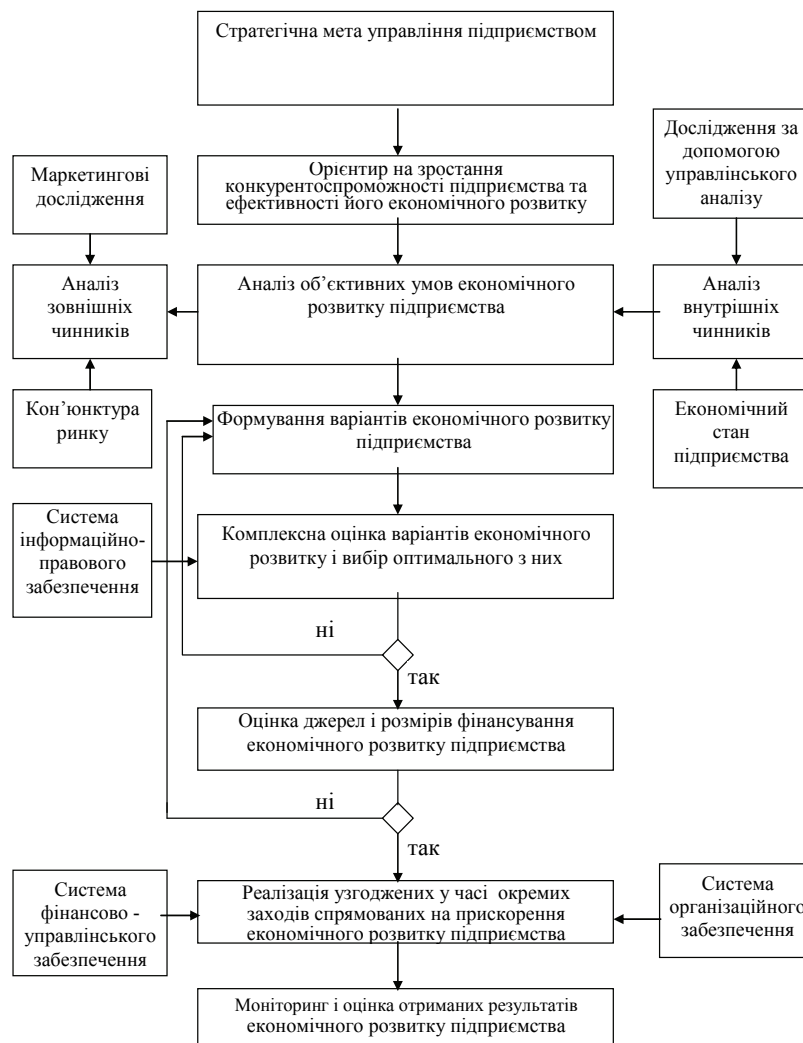

Рис. 2 Алгоритм формування системи управління економічним розвитком підприємства

ВИСНОВКИ

Отже, для удосконалення системи управління економічним розвитком підприємства з урахуванням якості рекрутингу та розвитку персоналу розроблено алгоритм формування системи управління економічним розвитком. Також визначено роль та місце управління рекрутингом та розвитком персоналу у загальній системі управління економічним розвитком підприємства

Список використаних джерел

1. Економічна теорія: Підручник /С.В.Мочерний, М.В. Довбенко. – К.:Видавничий центр «Академія», 2004. – 856с.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект [Текст] : підручник для студ. екон. спец. вузів / Г.Н. Климко [та ін.]. - 2.вид., перероб. і доп. - К.: Вища школа : Знання, 1997.- 473с.
3. Мала Н.Т., Грабельська О.В. Економічний розвиток підприємства: планування та моделювання / Н.Т. Мала, О.В.Грабельська // Вісник НУ «Львівська Політехніка». – Л.: Видавництво Львівської політехніки. – 2012. -№739. - С. 22-30
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч.посібник / І.М.Бойчик. -К.:Атіка,2002. – 480с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посібник. – О.М. Жовна. - К.: Знання, 2007. – 668с.
6. Шараев Ю.В. Теория экономического роста: [учеб пособие для ВУЗов] / Ю.В.Шараев; Гос.ун-т – Высшая школа экономики. – М.:Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2006. -254 с.
7. Економічний розвиток структурних підрозділів підприємства: оцінка, механізм, мотивація: монографія / [А.М. Турило, А.А. Турило, Н.В. Романченко, С.В. Святенко]. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 303 с.

ГРИГОР'ЄВ

Геннадій Степанович
grygoriev@ukr.netк.е.н., доцент кафедри
економічної теорії,
Національний університет
"Києво-Могилянська
академія"

УДК 351.81:338.24

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СЕГМЕНТНОЇ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИPRIORITY DIRECTIONS OF STATE REGULATION OF THE NATIONAL
ECONOMY SEGMENT STRUCTURE

У статті досліджуються пріоритетні напрями державного регулювання сегментної структури національної економіки. Запропоновані основні шляхи підвищення ефективності державного регулювання сегментної структури національної економіки. Визначені аспекти підвищення ефективності системи державного регулювання сегментної структури національної економіки.

В статье исследуются приоритетные направления государственного регулирования сегментной структуры национальной экономики. Предложены основные пути повышения эффективности государственного регулирования сегментной структуры национальной экономики. Определены аспекты повышения эффективности системы государственного регулирования сегментной структуры национальной экономики.

The article examines the priority areas of state regulation of the national economy segment structure. The basic ways to improve government regulation of the national economy segment structure. Aspects improving the effectiveness of state regulation of the national economy segment structure.

Ключові слова: національна економіка, державне регулювання, сегментна структура, глобалізація, внутрішнє та зовнішнє середовище

Ключевые слова: национальная экономика, государственное регулирование, сегментная структура, глобализация, внутренняя и внешняя среда

Keywords: national economy, government regulation, segment structure, globalization, internal and external environment

ВСТУП

В умовах європейського орієнтування розвитку макроекономічного середовища країни, об'єктивна та обов'язкова необхідність державного регулювання сегментних пропорцій національної економіки пов'язана з неадекватністю фінансово-економічної структури держави довготривалій мети забезпечення сталого фінансово-економічного та соціального зростання. Сформовані в структурі національної економіки диспропорції збільшують ризики зниження темпів зростання позитивних індикаторів макроекономічного середовища. Державне регулювання сегментної структури національної економіки та її основних пропорцій включає правові, організаційні, фінансові, економічні та соціальні аспекти. Стратегічною метою державного регулювання сегментної структури національної економіки в умовах трансформації та агресивної політики зовнішнього оточення є забезпечення сталого фінансово-економічного зростання і підвищення на цій основі соціального добробуту суспільства.

У сучасних нестабільних умовах, вимоги до регулювання сегментної складової структури націо-

нальної економіки значно підвищуються. Державне регулювання повинно носити стратегічний і системний характер, повинно бути цілеспрямованим та ефективним.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є дослідження пріоритетних напрямів державного регулювання сегментної структури національної економіки.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси мережі Інтернет. В роботі проведена тематична систематизація та дослідження теоретичних передумов державного регулювання сегментної структури національної економіки..

РЕЗУЛЬТАТИ

Ефективність державного регулювання сегментної структури національної економіки проявляється насамперед у забезпеченні позитивної динаміки темпів фінансово-економічного та соціального зростання. Але необхідно зазначити, що стійке зростання є найбільш кращою формою фінансово-

економічного та соціального зростання, оскільки воно найбільшою мірою сприяє якісному поліпшенню добробуту національного суспільства. Ключовою умовою ефективності державного регулювання є прогресивні зміни сегментної складової структури національної економіки з урахуванням міжнародного досвіду.

Суть цієї зміни полягає в розвитку конкурентоспроможності сегментів національної економіки за рахунок ефективного використання ресурсів та

інноваційного підходу щодо фінансово-економічної діяльності.

Необхідно зазначити, що національна економіка достатньо глибоко інтегрована у систему міжнародного поділу праці, тому кон'юнктура світового ринку є одним з визначальних індикаторів її розвитку. Основні шляхи підвищення ефективності державного регулювання сегментної структури національної економіки представлені на рис. 1.

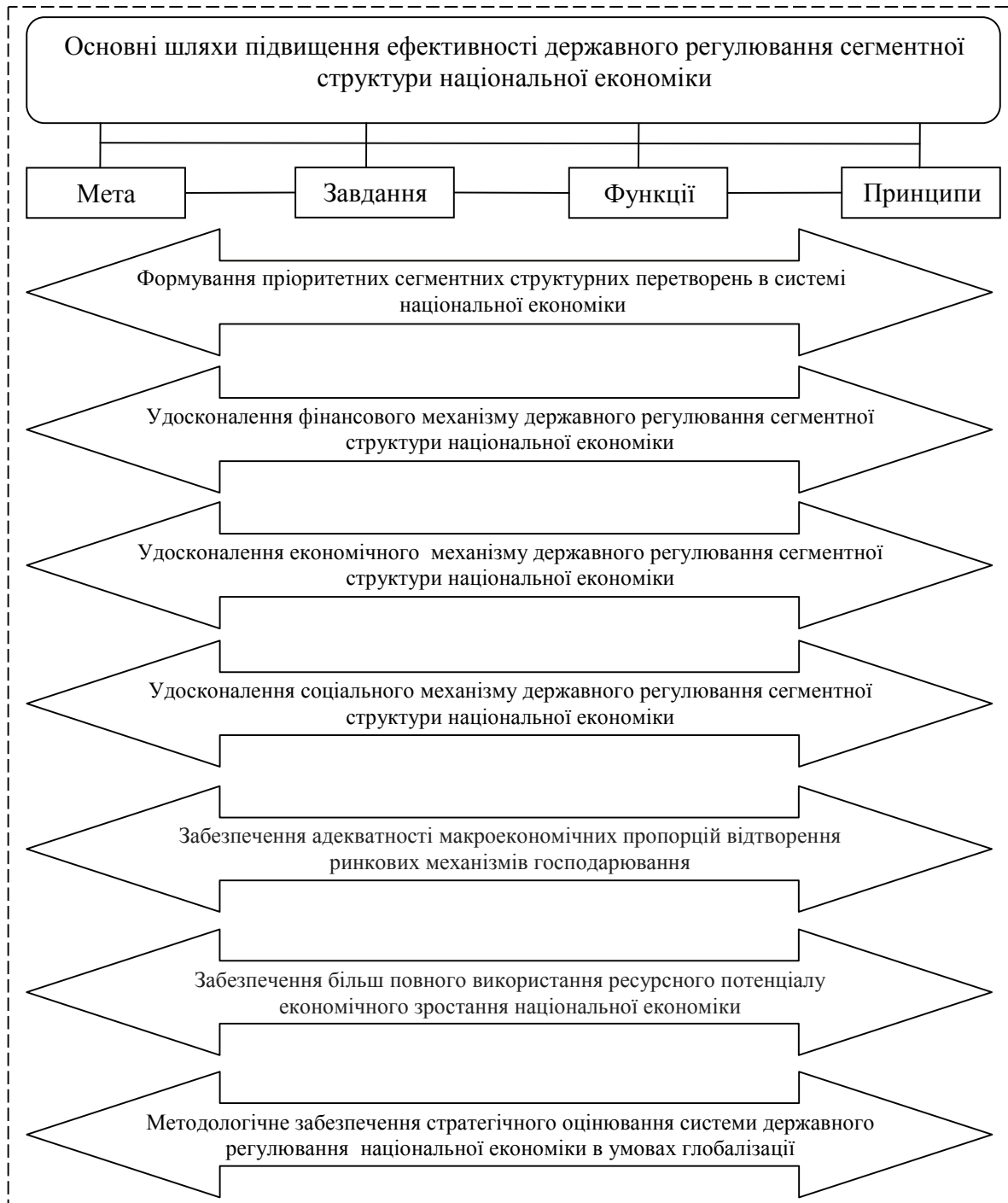

Рис. 1. Основні шляхи підвищення ефективності державного регулювання сегментної структури національної економіки

Підвищення ефективності державного регулювання сегментної структури національної економіки визначається тактичним вибором пріоритетів сегментних структурних перетворень. До найважливіших з них відносяться:

- створення і підтримання макроекономічного балансу умов, необхідних для забезпечення позитивної сегментної структурної трансформації національної економіки;
- забезпечення інституційного динамічного фінансового розвитку макросистеми;
- забезпечення інституційного динамічного економічного розвитку макросистеми;
- забезпечення інституційного динамічного соціального розвитку макросистеми;
- стимулювання та підтримка підприємницької діяльності, забезпечення належного рівня фінансової й економічної свободи для суб'єктів макросистеми;
- забезпечення та підтримка стабільного розвитку промислового виробництва;
- забезпечення та підтримка стабільного росту експортного потенціалу макросистеми;
- розширення інноваційно-інвестиційних секторів національної економіки;
- забезпечення раціонального територіального розподілу промислового виробництва;
- використання переваг міжнародного поділу праці;
- європейський орієнтир у сегментних структурних перетвореннях національної економіки.

У сучасних трансформаційних умовах та нестабільному розвитку національної економіки система державного регулювання має формувати національну макроекономічну політику таким чином, щоб бізнес активізувався у тих секторах макроекономічного середовища, які забезпечать стабільність економічного розвитку країни. В інституціональному забезпеченні ефективних сегментних структурних перетворень пріоритетне місце належить нормативно-правовій складовій.

Нормативно-правова складова повинна забезпечити стабільність правової обстановки для суб'єктів господарювання, бути надійним захисником конкурентного середовища, прав власності, а також можливість дієвого, а не перманентного, вільного прийняття відповідних рішень суб'єктами макроекономічного середовища.

У системі інституційного забезпечення динамічного фінансового, економічного та соціального розвитку макроекономічного середовища країни, достатню увагу повинно бути приділено формуванню раціональної організаційної структури корпоративного сегмента національної економіки з урахуванням соціально-економічних аспектів.

Система державного регулювання повинна забезпечити та стимулювати створення великих експортно-орієнтованих промислових підприємств, які є фактором фінансово-економічного зростання. В умовах агресивного міжнародного середовища тільки великі національні корпорації можуть успішно конкурувати з сучасними міжнародними компаніями та забезпечити фінансову, економічну та соціальну стабільність в країні.

В умовах ринкової економіки особливе значення набуває стимулювання підприємницької діяльності, забезпечення належного рівня фінансово-економічної свободи для суб'єктів макроекономічного середовища. Зазначене інституційного забезпечення сегментних структурних перетворень життєво важливий для суб'єктів малого підприємництва.

Загально сприятливим напрямом регулюючого впливу на сегментну структуру національної економіки з метою забезпечення її сталого та динамічного зростання є стимулювання промислового виробництва з урахуванням міжнародної кооперації. Об'єктивність даного пріоритету полягає у тому, що прогресивна структурна перебудова промисловості цілеспрямовано працює на фінансове, економічне та соціальне благополуччя суспільства. Стратегічною метою державного регулювання промислового розвитку національної економіки має стати система забезпечення та підтримки виходу українського виробництва на зовнішні ринки міжнародного середовища.

Яскравим прикладом достатньо успішного міжнародного співробітництва України за 2015-2016 роки є створення та запуск нових підприємств за рахунок міжнародної кооперації: швейна фабрика «Blue Moon Clothing», завод «Українські Лісопилки», завод «Fujikura Automotive Ukraine Lviv LLC», завод «ТМ Ondo», завод ПРАТ «Інтерагросистема», ДП «Агроцентр ЄвроХім – Україна», ПАТ «Тернопільський кар'єр», ПрАТ «БІОФАРМА», завод насіння НВФГ «МАІС», біогазовий завод «Сільгосп-продукт», ливарний завод ПрАТ «Металит», маслоекстракційний завод «Allseeds Black Sea», завод «Puratos», чайна фабрика «Unilever».

Міжнародна кооперація – це взаємодія двох чи більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним, при якій здійснюється спільна розробка або спільне виробництво, спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів на основі спеціалізації у виробництві проміжної продукції (деталей, вузлів, матеріалів, а також устаткування, що використовується у комплексних поставках) або спеціалізації на окремих технологічних стадіях (функціях) науково-дослідних робіт, виробництва та реалізації з координацією відповідних програм господарської діяльності [1].

Міжнародна виробнича кооперація – це похідна форма міжнародного поділу праці, яка забезпечує розвиток міжнародних виробничих зв'язків, які виникають та існують між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, з метою поєднання взаємодоповнюючих виробничих процесів та фінансової підтримки. Вона забезпечить інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки.

Прикладом успішної міжнародної виробничої кооперації є запуск у 2016 році підприємства «Fujikura» у місті Львові. Зазначене підприємство виробляє автопроводку для автомобільної марки «Volkswagen». Обсяг виробництва готової продукції складає до мільйона штук кабелів на тиждень. Загальний обсяг іноземних інвестицій на першому етапі реалізації інвестиційного проекту складає більше 85 млн. грн., створено до трьох тисяч нових

робочих місць. Також прикладом є відкриття у 2015 році в Івано-Франківську підприємства ТМ «Ondo» з виробництва цементно-піщаної черепиці. Підприємство оснащено обладнанням європейської компанії «Vortex Hydra». Необхідно зауважити, що у виробництві черепиці використовуються натуральні українські компоненти. У Чернігівській області відкрито перший завод напівфабрикатів для виготовлення картоплі «фрі» підприємства «Інтерагро-система». Будівництво заводу картопляних напівфабрикатів – це спільний українсько-турецький проєкт. Українська сторона інвестувала понад 48 млн. грн., іноземні партнери понад 2,5 млн. євро.

Запуск зазначених підприємств – це індикатор позитивних змін у макроекономічному середовищі країни.

У динамічному та ефективному розвитку промислового виробництва ставку потрібно робити також на внутрішній попит. За думкою багатьох науковців, внутрішній попит повинен бути пріоритетним з точки зору темпів економічного зростання. Необхідно відмітити, що структура зазначеного попиту повинна істотно змінюватися. В умовах сьогодення повинні змінюватися співвідношення в споживчому та інноваційно-інвестиційному попиті. Також необхідно знаходити оптимальні пропорції між попитом на товари кінцевого споживання і товари виробничо-технічного призначення господарської діяльності суб'єктів.

В інтересах забезпечення фінансового та економічного зростання національного макроекономічного середовища, важливо не тільки знизити стримуючий вплив негативних компонентів зростання промислового виробництва, а також активно задіяти використання наявних резервів.

Передусім до них відносяться капітал, який може бути задіяний в інноваційно-інвестиційному процесі, який ініціює фінансово-економічне зростання з урахуванням соціальної складової. Достатньо ваговими резервами виступає ефективне використання трудових ресурсів, насамперед за рахунок їх інтенсифікації у відтворювальному процесі господарської діяльності. Також значним резервом є ефективне використання природних ресурсів, які не використовуються у відтворювальному процесі.

Необхідно передусім пріоритетний розвиток галузевої структури макроекономічного середовища країни:

- агропромисловий комплекс;
- житлово-комунальний комплекс;
- машинобудівний комплекс;
- транспортна інфраструктура;
- переробна промисловість.

Галузева сегментна структура національної економіки повинна бути пристосована до ринкового попиту і реальним потребам внутрішнього та зовнішнього середовища.

В умовах агресивної політики зовнішнього оточення України, постає завдання про пріоритетний розвиток оборонно-промислового комплексу країни. Пріоритетними напрямками повинні бути: створення фінансово-економічних умов для підтримання прогресу і розробки новітніх зразків озброєння і

сучасної ефективної військової техніки; забезпечення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій та інноваційних розробок в оборонно-промисловий комплекс країни; створення замкнутих технологічних циклів виробництва значної частини видів озброєння та військової техніки; забезпечення необхідних умов для розвитку мікроелектроніки, нанотехнологій з метою їх використання у оборонно-промисловому комплексі; проведення конверсії та диверсифікації; стимулювання процесів інтеграції військового і цивільного сегментів національної економіки; розвиток експортного потенціалу оборонно-промислового комплексу; розширення використання сучасних методів військово-технічного міжнародного співробітництва; збереження і підвищення рівня кадрового потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу країни. У трансформаційних умовах в основі підвищення ефективності системи державного регулювання сегментної структури національної економіки повинен перебувати удосконалений організаційно-економічний механізм, який забезпечить ефективне функціонування макроекономічного середовища. Саме за допомогою механізму державного регулювання, через вибір раціональних форм, засобів і методів здійснюється вплив на фінансово-економічну діяльність суб'єктів національної економіки. Необхідно зауважити, що механізм державного регулювання досить складний. У його складі повинно знаходитися достатньо велика кількість компонентів.

Фінансово-економічне зростання має базуватися на усвідомленій, теоретично-визначеній, обґрунтованій структурованій фінансово-економічній політиці макроекономічного середовища з урахуванням соціальної складової. Необхідно відмітити, що структурована фінансово-економічна політика – це сукупність заходів, форм і методів впливу системи державного регулювання на сегментну структуру національної економіки з метою досягнення її прогресивної трансформації. Сегментна структурна політика нашої країни в умовах сьогодення повинна стати основною рушійною силою фінансово-економічного зростання з урахуванням соціальної складової. З цією метою сегментна структурна політика системи державного регулювання повинна формувати об'єктивно-обумовлені задачі, визначати науково-обґрунтовану стратегію і тактику, а також забезпечити ефективне використання необоротних, оборотних і трудових ресурсів для досягнення визначеної мети.

При здійсненні державного регулювання сегментної структури економіки необхідно максимально враховувати ринкові умови господарювання з урахуванням факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища. В трансформаційних умовах ринкової економіки система сегментного державного регулювання повинна оптимально поєднувати адміністративні, фінансові, економічні, екологічні та соціальні регулятори. Необхідно відмітити, що комплекс заходів, який застосовується системою сегментного державного регулювання в інтересах прогресивного розвитку відповідної галузі, повинен включати також обов'язкові заходи нормативно-

правового та організаційно-економічного характеру, тому що економічні заходи у сучасних трансформаційних умовах соціально-економічного розвитку макроекономічного середовища можуть бути не результативними та повинні спиратися вони на міжнародні норми права і бути організаційно-структуровано забезпечені.

В умовах агресивного внутрішнього та зовнішнього середовища, в інтересах динамічного росту ефективності державного регулювання сегментної структури національної економіки необхідно посилити фінансово-економічні важелі непрямого регулювання сегментних структурних перетворень, необхідно домагатися підвищення дієвості системи фінанси-економічного стимулювання розвитку відповідної галузі в пріоритетних напрямках і сегментах. У сучасних умовах макроекономічного середовища посилення регулюючого впливу держави має здійснюватися у напрямках удосконалення лібералізації нормативно-правового забезпечення відповідної галузі, шляхом його спрощення та впровадження відповідних коригувань або розробки сучасних законодавчих актів з урахуванням міжнародних аспектів. У сучасних агресивних умовах виникає необхідність підвищення значення та впровадження механізму дієвого державного контролю з боку законодавчих органів, які повинні забезпечити збалансованість державних і корпоративних інтересів в процесі сегментних структурних змін національної економіки. На підставі зазначеного необхідно посилити дієвість фінансово-економічних експертиз проектів нормативно-правових документів та оцінки фінансово-економічні та соціальні наслідки їх прийняття та впровадження у складову систему макроекономічного середовища країни. На сьогодні дані аспекти мають формальний характер та не відповідають вектору європейського розвитку країни.

В умовах впровадження в Україні європейських стандартів життя та забезпечення виходу нашої країни на провідні позиції у міжнародному середовищі необхідне впровадження істотних поправок в інноваційно-інвестиційну й цінову політику, в демографічну і соціальну політику, а також здійснення більш повного врахування регіональних особливостей розвитку сегментних складових національної економіки.

Основними формами державного регулювання сегментною складовою національної економіки, повинні бути:

- оперативні, тактичні та стратегічні прогнози;
- державне галузеве фінансово-економічне програмування;
- державне соціальне програмування;
- фінансово-економічні та соціальні заходи;
- система державного контролінгу в у відповідній галузі.

В умовах глобалізації та структурних перетворень найбільший вплив на динамічне фінансово-економічне та соціальне зростання мають сучасні зміни сегментних пропорцій національної економіки, де достатньо вагоме значення набуває державне наукове оперативне, тактичне та стратегічне прогно-

зування і фундаментальне дослідження процесів, явищ і тенденцій, які визначають перспективи розвитку основоположних пропорцій національної економіки, розробку наукової концепції розвитку системи фінансово-економічних пропорцій країни з урахуванням довготривалого фінансово-економічного та соціального зростання.

Оперативне прогнозування стану та розвитку відповідної галузі – це поточне прогнозування на короткий період часу, орієнтоване на доповнення, деталізацію, внесення коректив до накреслених раніше прогнозів. Тактичне прогнозування – короткочасна фінансово-економічна та соціальна поведінка сегментної складової, лінія її фінансових, соціальних, економічних дій, яка розрахована на відносно короткочасний період, виходячи з поточної ситуації в макроекономічному середовищі. Стратегічне прогнозування характеризується певним горизонтом прогнозу і певною часовою орієнтацією, має преативну орієнтацію, яка передбачає орієнтацію на майбутні зміни та своєчасне використання можливостей зовнішнього середовища та інтерактивну орієнтацію, яка ґрунтується на формуванні прогнозів умов та напрямів розвитку відповідної галузі і передбачає моделювання майбутнього з врахуванням минулих досягнень галузі, її сучасних можливостей та майбутніх змін.

У національній економіці, починаючи з 2000 років, у найбільшій мірі закріпився програмно-цільовий метод державного регулювання сегментних структурних перетворень макроекономічного середовища.

Програмування включає адміністративні, фінансові, економічні та соціальні методи, надає різноманітним інститутам державного регулювання цілеспрямований характер, координує їх застосування для досягнення визначеної мети та вирішення запланованих завдань.

Необхідно зазначити, що після тривалого падіння визначальних індикаторів національної економіки, у даний час економічна ситуація кардинально змінилася. Сьогодні основною характеристикою економічного розвитку макроекономічного середовища є економічне зростання. Завдання полягає в тому, щоб забезпечити його стійкість.

Валовий внутрішній продукт у 2016 році зріс на 2,3 % після значного падіння у 2015 році – 9,8 %. Номінальний валовий внутрішній продукт у 2016 році становив 2,38 трильйони гривень, що становить 55,8 тисяч гривень на одну особу країни. Необхідно зазначити, що зростання валового внутрішнього продукт у 2016 році зафіксовано вперше за чотири роки, але прогнозне зростання валового внутрішнього продукту України у 2017 році – 1,9 %, що свідчить про негативну динаміку даного індикатора національної економіки.

У зв'язку з цим розробка та реалізація нових програмних заходів у сегментній складовій національної економіки є гострою необхідністю. Програма сегментних структурних перетворень макроекономічного середовища повинна бути віднесена до розряду стратегічних і бути тісно пов'язана з державними програмами фінансово-економічного та

соціального розвитку, у тому числі бути фінансово і організаційно забезпеченою. Підвищення результативності, як у кількісній так у якісній орієнтації, даної програми повинно базуватися на персональній відповідальності за її розробку і реалізацію відповідних суб'єктів системи державного регулювання.

Державний контролінг – це елемент системи державного регулювання національної економіки, який забезпечує комплексне інформаційно-аналітичне супроводження функцій суб'єктів державного управління з забезпечення стабільного й збалансованого фінансово-економічного та соціального зростання сегментів макроекономічного середовища. Державний контролінг може стати інноваційним аспектом в системі державного регулювання фінансово-економічних процесів національної економіки в умовах глобалізації, тому що він є дієвим інструментом забезпечення системи управління на макрорівні та дозволить попередити або ідентифікувати на початковому етапі можливі макроекономічні ризики пов'язані з національною економікою і своєчасно вжити заходи щодо їх усунення або недопущення в трансформаційних умовах.

Поряд з розробкою нової державної програми сегментних структурних перетворень макроекономічного середовища особливої уваги заслуговує програми середньострокового розвитку сегментних складових національної економіки України. В основі концептуальних підходів до державного регулювання економічної структури має перебувати чітке розуміння того, що об'єктом зазначеного регулювання є змішана економіка.

У міжнародному середовищі накопичено найрізноманітніший досвід щодо державного регулювання сегментної структури змішаної економіки. Для національної економіки особливо корисним може бути досвід провідних країн міжнародного середовища щодо підтримки створення та розвитку транснаціональних корпорацій: General Electric (США), HSBC Holdings (Великобританія), Jardine Matheson Holdings Limited (Гонконг), MAN SE, Volkswagen, Daimler, BMW, DeutscheBahn, LufthansaGroup, TUI (Німеччина) та інші. Важливим є досвід Німеччини з точки зору державного регулювання структури соціально-орієнтованої економіки. Корисним буде використовувати німецький досвід планування структурних перетворень в макроекономічному середовищі. Необхідно зазначити, що у рейтингу Global 500 знаходиться 29 транснаціональних компаній Німеччини. За галузевою ознакою найбільше ТНК працюють у сфері автомобілебудування. Німецькі транснаціональні корпорації займають провідні позиції у міжнародних рейтингах, поступаючись лише деяким глобальним конкурентам, таким як США, Японія, Великобританія, Китай і Франція.

Дослідження досвіду країн Європейського Союзу з розвинутою ринковою економікою підтверджує, що концептуальні підходи до державного регулювання сегментної складової національної економіки повинні бути засновані на теорії змішаної економіки і на пріоритетності приватного сектору макроеконо-

мічного середовища в забезпеченні ефективності діяльності та динамічного фінансово-економічного та соціального зростання. Необхідно відмітити, що базовим завданням механізму державного регулювання має бути забезпечення функціонування внутрішнього ринку на основі сталого його розвитку інфраструктури, а також в забезпеченні підтримки економічної маневреності, вільного економічного вибору підприємницької діяльності.

В основу державного регулювання відповідної галузі повинна бути покладено захист всіх форм власності суб'єктів господарювання. В інтересах динамічного стійкого фінансово-економічного зростання система державного регулювання повинна використовувати всі важелі для підвищення частки ефективних власників внутрішнього макроекономічного середовища. Пріоритетною ідеологією державного регулювання повинна стати абсолютна спрямованість на забезпечення довгострокового стійкого динамічного розвитку відповідного сегменту національної економіки.

На досягнення мети сталого фінансово-економічного та соціального розвитку сегментної складової національної економіки повинні бути спрямовані всі фінансові, економічні та соціальні процеси макросередовища. Тому система державного регулювання повинна бути сконцентрована не тільки на фінансово-економічних інтересах країни, а й приватного сектору внутрішнього макроекономічного середовища. Необхідно зазначити, що тільки за таких умов єдності, може бути досягнута мета системи державного регулювання відповідного сегменту національної економіки.

У результаті регулюючого впливу поступово крок за кроком повинна бути сформована така сегментна структура національної економіки, яка забезпечить динамічне та стає фінансово-економічне та соціальне зростання у майбутньому. Під впливом фактору міжнародної глобалізації, сегментна структура національної економіки має відповідати характеристиці промислово-розвиненої країни, діяльність якої здійснюється на інноваційно-інвестиційні аспекти.

Сегментна структура національної економіки повинна бути скоординована на внутрішній попит з одночасним використанням міжнародного поділу праці і сегментів діяльності. Необхідно зазначити, що державне регулювання сегментної структури національної економіки повинно бути ефективним та динамічним. До сукупності критеріїв, які характеризуються визначені аспекти відносяться:

- оптимальність;
- економічна результативність;
- соціальна результативність;
- сталий розвиток.

Необхідно зазначити, що здійснення державного регулювання сегментної структури національної економіки передбачає споживання відповідних фінансових, матеріальних, трудових ресурсів.

Виходячи з економічної та соціальної ефективності, система державного регулювання повинна вирішувати визначені завдання в межах мінімально допустимих витрат. З метою досягнення

результативності системи державного регулювання сегментних структурних пропорцій національної економіки необхідно здійснювати поетапне діагностування, моніторинг і контролінг ефективності структурних перетворень.

Основними принципами державного регулювання сучасної сегментної структури національної економіки з метою забезпечення динамічного та сталого економічного та соціального зростання повинно стати: посилення системи державного впливу на сегментну структуру макроекономічного середовища країни на основі оптимального поєднання бюджетних, податкових та кредитних регуляторів; забезпечення пріоритетного розвитку ринкових механізмів саморегулювання сегментних структурних пропорцій національної економіки; забезпечення оптимальності сегментної структури національної економіки з точки зору динамічності та стійкості фінансово-економічного та соціального зростання; досягнення збалансованості економічного та соціального зростання на основі узгодженого динамізму складових їх компонентів; раціонального впливу на виробництво, розподіл, обмін і споживання товарів, робіт, послуг з метою забезпечення розширеного відтворення; більш повного врахування взаємозв'язку внутрішнього розвитку макроекономічного середовища в умовах глобалізації міжнародного простору.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у сучасних нестабільних умовах в сегментній структурі національної економіки особливого значення набуває вибір пріоритетних шляхів, які забезпечать підвищення ефективності впливу системи державного регулювання на структурні перетворення в країні.

Пріоритетними напрямками системи державного регулювання, які забезпечать прогресивну динаміку сегментних структурних змін у взаємозв'язку зі стійким економічним та соціальним розвитком макроекономічного середовища є: підтримка макроекономічних умов, необхідних для динамічного та стійкого економічного та соціального зростання; забезпечення високого рівня накопичень і трансформації їх в інвестиційні ресурси; забезпечення всебічного інституційного забезпечення сегментних структурних перетворень макроекономічного середовища; підтримка та розвиток ринкової інфраструктури; державне забезпечення розвитку соціального компоненту національної економіки. В основі формування сучасної прогресивної моделі сегментної структури національної економіки повинна знаходитися сучасна система економічних відносин та інтересів, які притаманні міжнародному середовищу.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс] // Адміністрації Президента України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. – Назва з екрана. – Доступно на 24.01.2017.
2. Масленніков Є.І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства [моногр.] / Є.І. Масленніков. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.
3. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства: [моногр.] / О.В. Побережець. – Херсон: Видавництво: Грінв Д.С., 2016. – 348 с.
4. Масленніков Є.І. Концептуальна модель контролінгу в системі управління фінансовою стійкістю промислового підприємства / Є.І. Масленніков // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 11/1. – С. 42–45.
5. Maslennikov E.I. Strategic assessment of the financial sustainability of the industrial enterprise: [Електронний ресурс] / E.I. Maslennikov // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 6 (16). – С. 111-115. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No6/111-115.pdf>.
6. Побережець О.В. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення: [Електронний ресурс] / О.В. Побережець, К.В. Іванова // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2 (3). – С. 98-104. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/98-104.pdf>.
7. Kovtunen Yuri V. Commercialization and technology transfer: the processes' contents and correlation in the innovative activity of industrial enterprise [Електронний ресурс] / Svitlana V. Filyppova, Yuri V. Kovtunen // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – №2(7). – Одеса: ОНПУ, 2013. – С.33-38. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>
8. Ломачинська І.А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України. / І. Аомачнська, А. Кравцова // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2012. – том 17, вип. 2. – С. 139-146.
9. Звітність підприємств: [навч. посібн. для студентів вищих навч. закл.] / С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О. Черкасова. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 188 с.
10. Управління потенціалом підприємства: [підручник] / Ю.М. Сафонов, Є.І. Масленніков. – 2-е вид., доп. і перероб. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 244 с.

ІЛЬЧЕНКО

Діана Анатоліївна
Diana.Ver@inbox.ruвикладач кафедри
бухгалтерського обліку,
аналізу та аудиту,
Одеський національний
університет ім. І.І.
Мечникова

УДК 358

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ПАСАЖИРСЬКОГО
АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУSTRATEGIC PLANNING IN THE SYSTEM OF ROAD PASSENGER
TRANSPORT SECTOR

У статті досліджуються стратегічне планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу. Сформовані етапи стратегічного планування діяльності пасажирського автомобільного транспортного комплексу з урахуванням відповідних сегментів. Досліджено вибір методів та варіантів реалізації стратегій розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу країни.

В статье исследуется стратегическое планирование в системе пассажирского автомобильного транспортного комплекса. Сформированы этапы стратегического планирования деятельности пассажирского автомобильного транспортного комплекса с учетом соответствующих сегментов. Исследован выбор методов и вариантов реализации стратегий развития пассажирского автомобильного транспортного комплекса страны.

The article deals with strategic planning in the system of road passenger transport sector. Formed strategic planning stages of road passenger transport sector with regard to the relevant segments. Studied selection methods and options strategies of road passenger transport complex.

Ключові слова: стратегічне планування, державне регулювання, пасажирський автомобільний транспортний комплекс, національна економіка, внутрішнє та зовнішнє середовище

Ключевые слова: стратегическое планирование, государственное регулирование, пассажирский автомобильный транспортный комплекс, национальная экономика, внутренняя и внешняя среда

Keywords: strategic planning, government regulation, segment structure, globalization, internal and external environment

ВСТУП

Сучасні функціональні підходи до процесів управління вимагають застосування ефективних методів та напрямків досягнення головної мети діяльності пасажирського автомобільного транспортного комплексу, враховуючи соціально-економічну пріоритетність, шляхи підвищення конкурентоспроможності та фактори впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

В сучасних умовах господарювання саме діяльність, яка пов'язана з постановкою цілей і завдань сегментів управління, а також з підтримкою взаємовідносин між суб'єктами і об'єктами, які дозволяють досягти зазначених цілей, відповідають її внутрішнім можливостям і враховувати зовнішні зміни, представляє собою стратегічне управління, необхідність застосування якого визначається рівнем нестабільності економічних, соціальних, інвестиційних, правових умов діяльності.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є дослідження стратегічного планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси мережі Інтернет. В роботі проведена тематична систематизація та дослідження теоретичних аспектів стратегічного планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Необхідно відмітити, що поява терміну «стратегічне управління» стає актуальним вже в кінці шістдесятих років ХХ століття, що надало можливість розділити поняття, методи та вимоги до різних рівнів управління.

Розробка стратегії сегмента мікроекономічного середовища на сучасному етапі базується на методологічних принципах нової концепції управління – «стратегічного управління», активно впроваджуваної з початку 70-х років ХХ ст. у корпораціях США й більшості країн Західної Європи [1].

Наукові підходи до категорії «стратегія» підкріплюється теорією М. Портера, який визначає стратегію, як створення унікальної й вигідної позиції,

що передбачає певний набір видів діяльності. Якби була тільки одна ідеальна позиція, не було б ніякої потреби в стратегії [2].

Точка зору інших науковців, а саме, Г. Мінцберга, виділяє наступні визначення стратегії:

- стратегія як план – система послідовних дій;
- стратегія як позиція – визначення положення підприємства в зовнішньому середовищі і щодо своїх головних конкурентів;
- стратегія як «спритний прийом»;
- стратегія як принцип поведінки;
- стратегія як перспектива [3].

Виокремлення видів стратегій розвитку об'єктів управління за їх рівнями, а саме: рівнем бізнес-одиниць, корпоративним, та функціональним, виконує цілеспрямовану роль у теорії стратегічного управління. Е. Чаффі визначає, що стратегічне управління відбувається на рівнях повної корпоративної стратегії та окремих бізнес-стратегій [4].

Враховуючи еволюцію розвитку, стратегічне управління представляло собою довгострокове планування виробництва продукції – у 50-60-ті роки двадцятого століття, у 70-ті роки акцент було зроблено на пошуку напрямків розширення діяльності, підвищенні економічно привабливості, у 80-ті роки стратегічне управління зводиться до вибору такої поведінки суб'єктів господарювання, яке, з одного боку, визначається відповідними обставинами, а з іншого – забезпечує можливість успішної відповіді на динамічні зміни зовнішнього та внутрішнього середовища.

Таким чином, стратегічне управління пасажирським автомобільним транспортним комплексом – це управління, яке забезпечує оперативну, швидку і гнучку реакцію на суттєвий вплив зовнішнього та внутрішнього середовища і підтверджує ефективне функціонування об'єкта управління в найближчому майбутньому, а також створює потенціальну можливість розвитку і результативної життєдіяльності об'єкта управління в довгостроковій перспективі в умовах глобалізації та євроінтеграції макроекономічного середовища країни.

Крім того, дослідження наукових підходів щодо стратегічного управління дає можливість виявлення та оцінки обмежень щодо застосування стратегічного управління відповідними суб'єктами. Основними недоліками системи стратегічного управління пасажирським автомобільним транспортним комплексом є:

- відсутність чітких інструментів щодо визначення механізму дій суб'єктів, враховуючи фактори зовнішнього та внутрішнього впливу. З практичної точки зору, стратегічне управління представляє собою високий професіоналізм суб'єктів управління, активність управлінців всіх рівнів, мистецтво досягнення найвищих цілей, тощо;

- необхідність значного фінансового, трудового, матеріального, інтелектуального потенціалу для забезпечення реалізації обраної стратегії. При цьому важливою умовою ефективності і дієвості складної системи пасажирського автомобільного транспортного комплексу є наявність гнучкого механізму інформаційно-аналітичного забезпечення та система

моніторингу, яка повинна враховувати вплив факторів і потреби системи;

- недосконалість довгострокових прогнозів, які виступають основою стратегічного управління, зокрема, щодо стану об'єктів управління в майбутньому, взаємозв'язку з іншими елементами системи, з урахуванням змін інформаційному, інвестиційному, соціальному та економічному середовищі.

Пріоритетною функцією системи стратегічного управління пасажирським автомобільним транспортним комплексом є стратегічне планування послуг пасажирського транспорту з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища в умовах євроінтеграції та глобалізації національної економіки.

Базовими аспектами стратегії європейської інтеграції є системні підходи до розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу України, який має окремі переваги та пріоритети, а саме: розвинута мережа маршрутів пасажирського транспорту, велика швидкість та здатність доставки пасажирів; якісна характеристика наданих послуг, використання світового логістичного досвіду та гнучка цінова політика щодо надання відповідних послуг.

В умовах сьогодення автомобільний транспорт є вагомою складовою транспортної системи України щодо перевезень пасажирів і вантажів та впливу на економіку і суспільство. Його частка у перевезенні пасажирів складає 49,4%, вантажів – 60%. Автобуси є єдиним громадським транспортом для 412 з 460 міст України та понад 96% сільських населених пунктів [5].

Наукові підходи щодо поняття стратегічного планування базуються на розробці цілей і задач, спрямованих на реалізацію головної мети управління.

На думку І. Ансоффа, стратегічне планування розглядається як багатоаспектний процес, а саме, як моделювання майбутнього, стосовно до якого повинні бути певні цілі й сформульована концепція довгочасного розвитку; як управлінський процес створення й підтримки стратегічної відповідності між цілями фірми, її потенційними можливостями й шансами на перспективу, а також, як адаптивний процес, у результаті якого відбуваються регулярні (щорічні) коректування рішень, оформлених у вигляді планів; перегляд системи заходів щодо виконання цих планів на основі безперервного контролю й оцінки змін, які відбуваються у діяльності фірми [6].

Базуючись на досліджених підходах, на нашу думку, стратегічне планування пасажирського автомобільного транспортного комплексу – це процес формування місій, цілей і завдань суб'єктів господарювання, вибору специфічних стратегій для визначення та отримання необхідних ресурсів і їх розподілу з метою забезпечення ефективної соціально-економічної роботи суб'єкта на довгострокову перспективу з урахуванням векторів розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції.

Крім того, змістова складова стратегії враховує загальні процеси та відповідні явища, які здійснюються як у зовнішньому, так і у внутрішньому

середовищі, враховуючи потенціальні можливості суб'єктів.

Визначення ефективного напрямку розвитку з альтернативно-можливих варіантів і спрямування діяльності суб'єктів господарювання обраним шляхом представляє собою сутність розробки і реалізації стратегії розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

Необхідно підкреслити, що результатом процесу розробки стратегії пасажирського автомобільного транспортного комплексу є визначення та вибір загальних напрямків, за допомогою яких здійснюється забезпечення зростання конкуренто-

спроможності суб'єктів господарювання, у тому числі щодо надання послуг пасажирських перевезень.

Таким чином, розробка стратегії пасажирського автомобільного транспортного комплексу, з одного боку, представляє собою відповідний процес стратегічного планування та формування довгострокових планів розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу, а з іншого – це підсистема, фундаментальний сегмент стратегічного управління окремих суб'єктів господарювання.

Етапи стратегічного планування діяльності пасажирського автомобільного транспортного комплексу, з урахуванням відповідних сегментів, представлено на рис. 1.

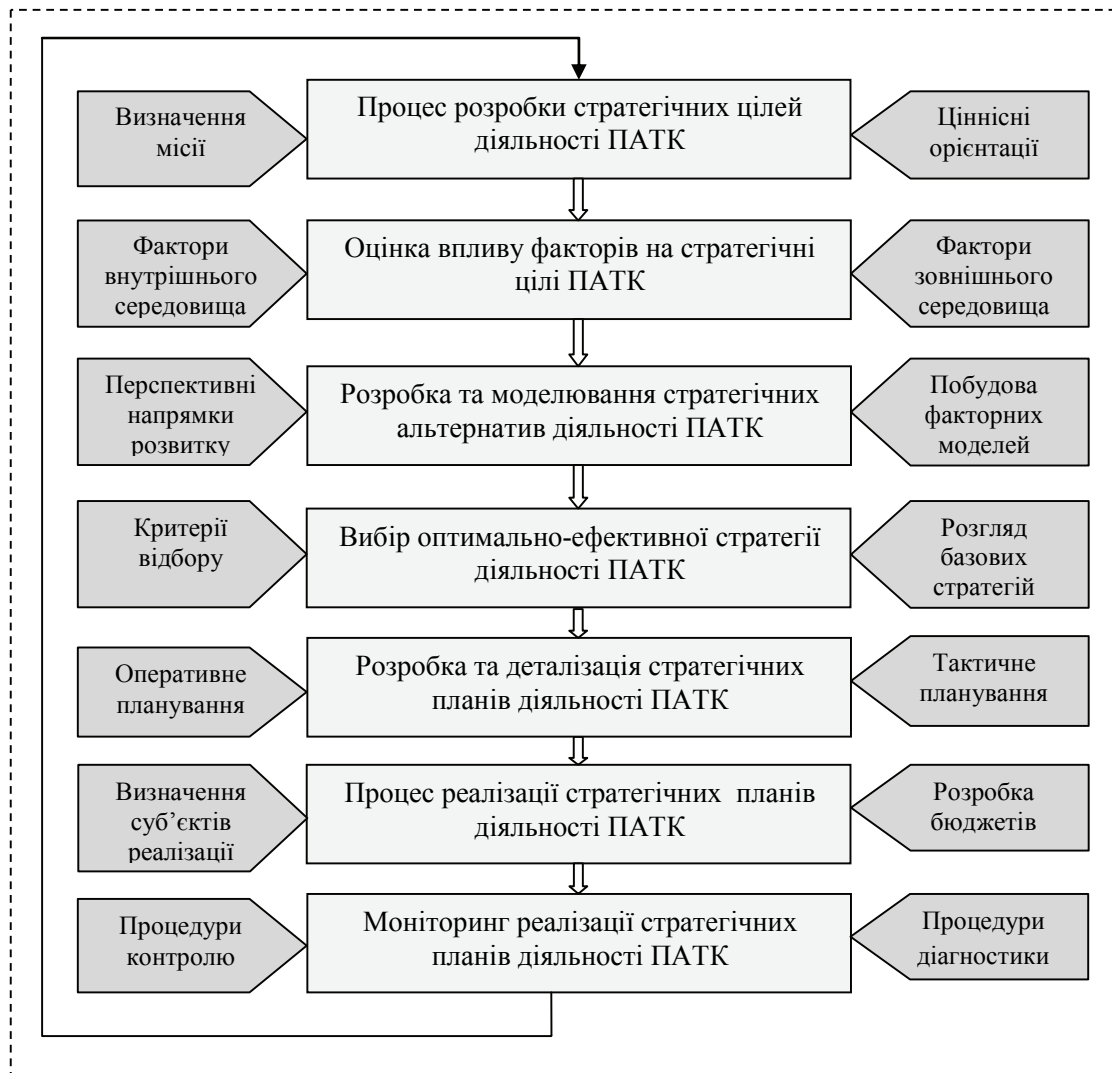

Рис. 1. Етапи стратегічного планування діяльності пасажирського автомобільного транспортного комплексу (ПАТК)

На нашу думку, ефективність стратегічного планування базується на єдності розроблених цілей та сформованих задач, враховуючи фактори зовнішнього та внутрішнього середовища.

Стратегічне планування діяльності пасажирського автомобільного транспортного комплексу, здійснюється в межах визначених етапів та вирішує окремі задачі, які деталізують розроблені стратегічні цілі, з

поглядом на специфіку регулювання даною сферою. До задач стратегічного планування пасажирського автомобільного транспортного комплексу відносяться: адаптація до зовнішнього та внутрішнього середовища, врахування та розподіл потенціалу, мобілізація можливостей та вибір максимально-ефективних напрямків діяльності.

Важливим аспектом стратегічного планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу є формування цілей з урахуванням відповідних принципів управління:

- пріоритетність формування та реалізації;
- конкретність строків реалізації;
- досяжність з урахуванням ресурсного потенціалу;
- ієрархічність постановки та відповідності місії в умовах екзогенності цілей;
- формування дерева цілей, враховуючи різні рівні управління;
- векторність розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

Розроблена та представлена Державна концепція реформування системи державного управління автомобільним транспортним комплексом передбачає відповідні стратегічні напрями, а саме [5]:

- формування державної політики з урахуванням вимог Угоди про асоціацію, політик, стратегій та найкращих практик ЄС у сфері автомобільного транспорту щодо регуляторної політики, безпеки перевезень, екології, енергоефективності;
- забезпечення доступності та якості транспортних послуг для всіх категорій пасажирів на всій території держави, зокрема для осіб з обмеженими фізичними можливостями, підвищення рівня якості та безпеки перевезень пасажирів та вантажів;
- підвищення ефективності та конкурентоспроможності галузі, створення сприятливого бізнес-клімату, сприяння підвищенню ефективності операторів автотранспортних послуг, структури транспортних засобів, застосування сучасних транспортних технологій, реалізації транзитного потенціалу транспортної системи;
- реформування галузі дорожнього господарства та забезпечення розвитку та утримання автодорожньої мережі у належному стані.

Реалізація зазначених стратегічних напрямків можлива за умови вирішення низки проблем, до яких відносяться: моральна і фізична зношеність транспортних засобів, неможливість підвищення екологічності та енергозбереження діяльності; неефективність структури пасажирського автопарку за рахунок діяльності малих підприємств; відсутність коштів для реалізації інвестиційно-інноваційних програм розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу; недосконалість діючого законодавства щодо діяльності та регулювання пасажирського автомобільного транспортного комплексу; існування та функціонування тіньового ринку пасажирських перевезень.

При цьому важливим аспектом державного регулювання системи пасажирського автомобільного транспортного комплексу України є формування загальної мети діяльності з урахуванням економічного та соціального аспектів розвитку. Отже, чітке визначення і нормативне закріплення цілей суб'єктів управління, засноване на ґлибокому територіально-сегментарному аналізі, є важливим кроком на початковому етапі визначення ієрархії цілей і завдань управління.

Виділення пріоритетів розвитку системи пасажирського автомобільного транспортного комплексу є частиною стратегічного планування розвитку мезо- і макrorівнів, що базується на результатах територіально-сегментарного аналізу.

Наступним кроком після формування головних та сегментарних цілей і задач є виділення відповідних управлінських процесів, які сприяють підвищенню ефективності управління, а саме: бюджетування; стратегічне планування; управління інноваційно-інвестиційними процесами; моніторинг факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища тощо.

При цьому важливо підкреслити, що саме базовим етапом постановки головних та сегментарних цілей і задач є процес стратегічного планування та бюджетування.

Регулювання системи управління пасажирським автомобільним транспортним комплексом забезпечується реалізацією механізму, який потребує взаємозв'язку цілей, задач, інструментів управління, сегментів процесу управління, що дає забезпечує дієвість та ефективність бюджетування.

При цьому бюджетування складається з формування системи бюджетів, враховуючи фінансові ресурси, рух коштів і фінансово-господарські результати. Важливим елементом бюджетування є контроль за виконанням (реалізацією) аналітичних бюджетів та аналіз отриманих результатів з визначенням позитивних сторін і запобігання помилок. Саме сутність бюджетного методу управління полягає в тому, що вся діяльність суб'єктів мікроекономічного середовища спрямовується на досягнення запланованих фінансових та інших результатів діяльності, а робота всіх їх підрозділів підпорядковується зазначеним стратегічним цілям [6].

Формування взаємозв'язку суб'єктів (органи влади і управління) і об'єктів управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу дає можливість удосконалити визначені етапи процесу управління з урахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Слід підкреслити, що кожен етап процесу управління характеризується групою відповідних суб'єктів та об'єктів, на яких покладені окремі функції, а саме: визначення соціально та суспільно пріоритетних потреб об'єктів управління. При цьому результати діяльності суб'єктів управління повинні відображатися на стані об'єктів управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу, що дає можливість оцінити керуючий вплив з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Важливу роль відіграє суб'єкт управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу в процесі формування і виконання головних цілей і завдань, тому що соціально-економічні інтереси суб'єктів господарювання, а також населення та окремих рівнів влади суперечать один одному.

Загальна ефективність процесу управління залежить від ієрархії цілей і мотивацій, які визначені в умовах динаміки суб'єктів управління і відповідної

пріоритетності пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

Дослідження основних етапів процесу управління в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу дає можливість визначити пріоритетність завдань, враховуючи сегментарність і територіальну визначеність.

Проведення аналітичного етапу потребує дотримання суб'єктами управління принципу об'єктивності щодо оцінки ситуаційного стану окремих підсистем пасажирського автомобільного транспортного комплексу, враховуючи негативний та позитивний вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Наступний етап характеризується формуванням головних цілей і завдань в системі управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу з урахуванням пріоритетів розвитку територій та аспектів економічного, соціального і культурного значення.

Вибір методів та варіантів реалізації стратегій розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу здійснюється на третьому етапі, з урахуванням внесених корективів до основних планових показників. Обрані методичні підходи повинні повністю відповідати розробленим завданням, а також враховувати специфіку діяльності суб'єктів управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу.

Необхідно підкреслити, що визначення відповідності методів управління змісту діяльності, існуючій інфраструктури, визначенням повноваженням є першочерговим завданням на даному етапі.

Виокремлення секторів управління пасажирського автомобільного транспортного комплексу у вигляді бізнес-процесів дозволить розподілити основні функції за певними типами органів управління, враховуючи обрані спеціальні методи та функції управління.

Процес реалізації обраних методів управління здійснюється відповідними органами управління, включаючи використання функції координації і моніторингу, та виокремлення суб'єктів, які забезпечують контроль результатів управління в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу для підвищення ефективності процесів управління.

Проведення сегментарного аналізу результатів діяльності та їх затвердження здійснюється окремими суб'єктами управління.

Процес формування моделі управління системою пасажирського автомобільного транспортного комплексу здійснюється на основі наступних принципів:

- відповідність напрямку і обсягу повноважень суб'єктів окремому виду керуючого впливу – безпосереднього або опосередкованого, на об'єкт, враховуючи специфічні методи управління;

- ідентичність форм і методів діяльності об'єктів управління визначеним мотиваціям і завданням, що забезпечує ефективність функціонування всієї системи управління пасажирського автомобільного

транспортного комплексу за умови використання методів прямого та індикативного адміністрування;

- цілеспрямованість діяльності суб'єктів управління характеризується відповідним інструментом реалізації цілей і завдань, які поставлені і повинні бути виконані з урахуванням компетенції та функцій.

Дослідження та оцінка «Стратегічного плану розвитку автомобільного транспорту та дорожнього господарства на період до 2020 року» дає можливість визначити стратегічні напрями, цілі та заходи щодо розвитку пасажирського автомобільного транспортного комплексу в Україні, враховуючи національні пріоритети та міжнародні вимоги, щодо діяльності відповідних суб'єктів господарювання, органів влади та соціально-економічні інтереси держави та населення.

У відповідності із зазначеним, передбачається впорядкування повноважень відповідних органів державної влади, які визначають, забезпечують та реалізують політику в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу, здійснюють державний контроль та моніторинг. Необхідно відмітити, що визначена стратегія не містить в достатньому обсязі відповідних інструментів реалізації та потребує удосконалення за рахунок деталізації карти стратегічних цілей пасажирського автомобільного транспортного комплексу на різних рівнях управління, що є подальшими напрямками наукових досліджень

ВИСНОВКИ

Запропоновані концептуальні положення стратегічного планування в системі пасажирського автомобільного транспортного комплексу забезпечать методологічну підтримку державного регулювання даної галузі національної економіки в умовах нестабільного внутрішнього та зовнішнього середовища. Задоволення потреб суспільства у якісних пасажирських автомобільних транспортних сполученнях має важливе соціально-економічне значення для національної економіки. Достатньо розвинена транспортна система є одним з стратегічних факторів задоволення соціально-економічних потреб суспільства та створює передумови для ефективного розвитку національного господарського комплексу країни.

Список використаних джерел

11. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк ; 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга : Ника-Центр, 2005. – 656 с.
12. Портер, М.Е. Конкуренция / М.Е. Портер. – М.: Вильямс, 2001. – 495 с.
13. Минцберг, Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел. – СПб: Издательство Питер, 2000. – С.16- 20.
14. Chaffe, F. (1985), "Three models of strategy", *Academy of management Review*, vol. 10, №1, pp. 12-14
15. Наказ Міністерства інфраструктури України від 21.12.2015 № 548 «Стратегічного плану розвитку автомобільного транспорту та дорожнього господарства на період до 2020 року» [Електронний ресурс] / Інформаційний портал міністерства інфраструктури України. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/>

documents/358.html. – Назва з екрана. – доступно на 25.01.2016.

16. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства: [моногр.] / О.В. Побережець. – Херсон: Видавництво: Грін Д.С., 2016. – 348 с.

17. Maslennikov E.I. Improving analytical support of strategic and operational planning financial stability / E.I. Maslennikov // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 1. – С. 4-8.

18. Масленніков Є.І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства [моногр.] / Є.І. Масленніков. – Одеса : Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.

19. Масленніков Є.І. Концептуальна модель контролінгу в системі управління фінансовою стійкістю промислового підприємства / Є.І. Масленніков // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 11/1. – С. 42–45.

20. Maslennikov E.I. Strategic assessment of the financial sustainability of the industrial enterprise: [Електронний ресурс] / E.I. Maslennikov // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 6 (16). – С. 111-115. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No6/111-115.pdf>.

21. Побережець О.В. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх

визначення: [Електронний ресурс] / О.В. Побережець, К.В. Іванова // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2 (3). – С. 98-104. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/98-104.pdf>.

22. Kovtunen Yuri V. Commercialization and technology transfer: the processes' contents and correlation in the innovative activity of industrial enterprise [Електронний ресурс] / Svitlana V. Filypova, Yuri V. Kovtunen // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – №2(7). – Одеса: ОНПУ, 2013. – С. 33-38. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>

23. Ломачинська І.А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України. / І. Аомачнська, А. Кравцова. // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2012. – том 17, вип. 2. – С. 139-146.

24. Звітність підприємств: [навч. посібн. для студентів вищих навч. закл.] / С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О. Черкасова. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 188 с.

25. Управління потенціалом підприємства: [підручник] / Ю.М. Сафонов, Є.І. Масленніков. – 2-е вид., доп. і перероб. – Одеса : Прес-кур'єр, 2015. – 244 с.

ЛІСКОВИЧ

Назарій Юрійович

nazariy.liskovych@gmail.com

асистент кафедри
менеджменту ЗЕДП,
Національний авіаційний
університет

УДК 658.115:656.7.078.8 (045)

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ВПЛИВ СТРАТЕГІЧНОГО ПОЗИЦІОНУВАННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ECONOMIC ESSENCE OF STRATEGIC POSITIONING AND ITS IMPACT ON EFFECTIVENESS OF ENTERPRISE MANAGEMENT

Стаття присвячена визначенню суті стратегічного позиціонування підприємства, вивченню етапів здійснення цього процесу. У статті розглянуто основні стратегічні альтернативи і обґрунтовано значення стратегічного позиціонування для ефективного управління підприємством.

Статья посвящена определению сущности стратегического позиционирования предприятия, изучению этапов осуществления этого процесса. В статье рассмотрены основные стратегические альтернативы и обосновано значение стратегического позиционирования для эффективного управления предприятием.

Article is devoted to defining the essence of strategic positioning of the company, the study stages of this process. The article reviews the main strategic alternatives and strategic positioning proved important for effective management.

Ключові слова: позиціонування, стратегічне позиціонування, стратегічне управління, управління

Ключевые слова: позиционирование, стратегическое позиционирование, стратегическое управление, управление

Keywords: positioning, strategic positioning, strategic management, management

ВСТУП

Зміна умов функціонування сучасних підприємств, у тому числі і вітчизняних (прискорення змін, загострення конкуренції, виникнення явища співконкуренції, спрощення міграції капіталу, зростання ролі нематеріальних ресурсів у формуванні результатів діяльності підприємства тощо) сприяє виникненню нових ідей у стратегічному управлінні. Зокрема йдеться про стратегічне позиціонування підприємства, результати якого є відправною точкою розроблення його загальної та функціональних стратегій і створюють передумови для їх реалізації. Саме стратегічному позиціонуванню приділяє особливу увагу кожна комерційна організація, орієнтована на успішну і довгострокову роботу на певному ринку. Дослідження у сфері стратегічного позиціонування здійснювали І. Ансофф, М. Портер, Г. Хамел, К. Прахалад, Г. Мінцберг, А. А. Томпсон та А. Дж. Стрікланд, П. Друкер. Але сферу знань щодо стратегічного позиціонування підприємства не можна вважати остаточно заповненою.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні економічної сутності та впливу стратегічного позиціонування на ефективність управління підприємством.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Джерелами інформації для написання роботи є: наукові праці вчених, навчальна література, періодичні видання, а ресурси Internet.

У роботі використані методи порівняння, аналізу та узагальнення; абстрагування, синтезу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Позиціонування є процесом пошуку такої позиції компанії на ринку товарів або послуг, яка буде максимально вигідно відрізнити її від положення конкуруючих з нею фірм. У численних працях, присвячених проблемам позиціонування, дане поняття часто ототожнюється з вибором стратегії, тим самим істотні характеристики позиціонування підміняються характеристиками вибору. Як наслідок, проблема стратегічного позиціонування не розкривається до кінця. Інші автори ототожнюють позиціонування підприємства з позиціонуванням товару на ринку, або ними посилюється аспект сегментування ринку, при цьому недостатньо розкривається характеристика позиціонування як цілеспрямованого процесу самовизначення організації [7; 10].

Немає єдиної методики здійснення стратегічного позиціонування підприємства, що відбиває особливості галузі, в якій функціонує підприємство. Наявні методи або показують товарну специфіку, обмежуючись маркетинговими методами, або аналізують тільки фактори зовнішнього середовища, або використовують весь арсенал портфельного аналізу, або є важко здійснюваним в практичній діяльності реального підприємства.

Безсумнівно, процес стратегічного позиціонування характеризується цілісністю, автономністю,

адаптивністю, він пов'язаний із зовнішнім середовищем, його елементи взаємопов'язані і мають системні ознаки. Загалом, стратегічне позиціонування підприємства – це цілеспрямований процес його самовизначення з урахуванням особливостей галузевого ринку шляхом безперервного моніторингу характеристик мінливості господарсько-економічного середовища. З іншого боку, стратегічне позиціонування підприємства – це процес визначення вигідного (унікального) положення організації на ринку щодо конкурентів, ефективності в досягненні своєї місії на основі планування своєї діяльності з урахуванням особливостей галузі, що спирається на стратегічне

мислення керівництва організації, а також стійкості в перспективі розвитку. Можна зробити припущення, що з часом поняття стратегічного позиціонування постійно буде уточнятися, можливо розширюватися. Це пов'язано з динамічними змінами зовнішнього середовища і постійними внутрішньо організаційними змінами, з постійним розвитком стратегічного менеджменту як науки, поповненням його теоретичної і методологічної бази [6; 9].

Відповідно до сформульованого визначення виділимо основні етапи стратегічного позиціонування підприємства на ринку (рис. 1).

Рис. 1. Етапи процесу стратегічного позиціонування [розробка автора]

Дослідження різних факторів дозволяє отримати повне уявлення про створених тенденції розвитку галузі. При дослідженні ринкового становища підприємства в першу чергу слід почати з аналізу факторів конкуренції, який передбачає постійний контроль з боку керівництва організації за діями конкурентів.

В умовах невизначеності зовнішнього середовища важливе місце повинні займати адаптаційно-маркетингові методи визначення пріоритетності чинників стратегічного позиціонування.

При описі методів визначення пріоритетності чинників стратегічного позиціонування слід говорити про такі методи, як формування альтернативних стратегій і сценарний аналіз. Досвід стратегічного управління показує, що відокремити етап формування портфеля стратегічних альтернатив від етапу вибору однієї з них не просто. На практиці обидві процедури протікають одночасно і практично не піддаються поділу на два самостійні етапи. На всіх етапах стратегічного позиціонування здійснюється контроль [11].

Формування стратегічного позиціонування підприємства як засобу організаційного забезпе-

чення діяльності включає в себе послідовність передбачуваних і керованих подій – динамічних фаз: обстеження, порівняння, проектування, а також постійний моніторинг, відстеження стратегічно важливих подій і їх інформаційне забезпечення.

У фазі обстеження галузі аналізуються основні етапи та закономірності її розвитку, значимість в економіці країни. Для обстеження компанії виявляються основні конкуренти, аналізується базовий асортимент продукції, що випускається, її обсяги, оцінюється конкурентоспроможність продукції. Робляться висновки про доцільність використання стратегії розвитку і її ефективність. У процесі здійснення зазначеної фази стратегічного позиціонування необхідно скористатися даними статистичної звітності по галузі в цілому, фінансовою звітністю підприємства, можливе використання засобів масової інформації. Аналіз цієї інформації здійснюється за допомогою фактографічних методів, а саме методів аналогій (частіше історичного), статистичних методів (екстраполяція, моделювання). Також може застосовуватися метод прямої експертної оцінки.

У порівняльній фазі виділяються основні елементи функціонування підприємства і його

конкурентів, для чого використовується думка експертів даної галузі. У нашому випадку це: характеристики фінансової та виробничо-технологічної діяльності, інноваційної активності, кадрової складової і системи якості. Далі здійснюється кількісна оцінка виділених показників у динаміці на основі аналізу фінансової звітності підприємства, а також думки експертів, які визначають вагову оцінку кожного показника. Вагові показники декількох підприємств порівнюються між собою за окремими характеристиками діяльності і за інтегральним показником, виявляються відставання і переваги.

У проектній фазі визначаються позиції підприємства та шляхи подальшого розвитку. Або підприємство посилює свої позиції в певних напрямках, або змінює позицію взагалі (можливо поєднання цих напрямків, якщо здійснити процес стратегічного позиціонування по окремим бізнес-одинацям підприємства). Складається профіль стратегічної позиції, за допомогою якого розраховується її площа. Шляхом прогнозних оцінок збільшення однієї зі сторін профілю або декількох з них і, як наслідок – збільшення площі стратегічної позиції можна припустити доцільність вибору того чи іншого шляху розвитку. Необхідно пам'ятати про доступ до інформації менеджерів всіх рівнів для адекватного сприйняття і ефективної реалізації управлінських рішень. У процесі здійснення стратегічного позиціонування підприємства велику роль відіграють стратегічно значущі події, які можуть статися в галузі або на підприємстві в силу постійно мінливих умов макро- і мікросередовища. Тому не слід забувати про безперервний моніторинг господарсько-економічного середовища.

Така методика формування стратегічного позиціонування є універсальною, може бути використана будь-яким підприємством, в будь-якій галузі. Слід звернути увагу в першій фазі на особливості галузевого розвитку і галузеві фактори, що впливають на підприємство, а в другій фазі залучити експертів галузі для визначення найбільш важливих характеристик діяльності підприємства і оцінки їх значимості для формування стратегічної позиції [4; 11].

Основоположним для стратегічного позиціонування є моделювання на всіх рівнях економіки. Якщо мова йде про довгострокове планування, то вже тут необхідно враховувати розвиток не тільки самого підприємства, а й галузі, економіки країни в цілому, а при необхідності враховувати міжнародний розподіл сил. З огляду на те, що правильне стратегічне позиціонування підприємства є основою його подальшого шляху розвитку, не можна недооцінювати впливу будь-якого з факторів [3, с. 60].

У сучасному світі основна конкурентна боротьба ведеться не на рівні поліпшення технологій, а на рівні впливу на свідомість споживача. В умовах однотипності товарів і розмаїтості постійних комунікацій лідируючі позиції на ринку займають фірми, які зуміли правильно представити свій продукт цільовій аудиторії. Така стратегія найбільш

результативна. Якість товарів відходить на другий план, а на перший виходить позиціонування компанії.

Таким чином, позиціонування – це складний комплексний підхід до подання компанії, який розробляється з урахуванням наступних аспектів:

- потреб цільової аудиторії;
- переваг унікального товару;
- чітких орієнтирів на стратегічне просування;
- оптимальних маркетингових інструментів.

Досягнення або збереження потрібної позиції на ринку залежить від того, наскільки правильно обрана стратегія. Щоб забезпечити активне просування товару і створити хороший імідж, компанії потрібно дотримуватися таких правил:

1. Знати своїх покупців;
2. Створювати вигоди цільовій аудиторії;
3. Ґрунтуватися на реальних перевагах;
4. Забезпечувати ефективну комунікацію зі споживачем [1].

Стратегія впливу на свідомість клієнта здійснюється в три етапи. Щоб зайняти необхідне місце, потрібно:

- визначити свою позицію в даний момент;
- вибрати найбільш цікаву перспективу;
- розробити стратегію, що дозволяє досягти потрібних результатів.

Позиціонування залежить як від вибору ринку, так і від розробки пропозиції, яка максимально залучає і задовольняє цей сегмент. Основних стратегічних альтернатив може бути кілька:

1. Зміцнення позиції (зміцнювати можна будь-яку позицію, яка цікава компанії);
2. Поступова зміна (приклад такого позиціонування – продукція компанії з виробництва прального порошку «Persil»; за півстоліття керівництво організації забезпечило поетапну модифікацію товару з урахуванням основних змін ринку - від прання вручну до прання в пральній машині при низьких температурах з використанням гелю або таблеток);
3. Радикальна зміна (яскравий приклад кардинальних змін - вихід на новий ринок газованого напою «Lucozade»; засіб, рекомендований дітям при хворобі, в результаті перепозиціонування було представлено як джерело бадьорості та енергії для дорослих);
4. Витіснення конкуруючих компаній.

Стратегічне позиціонування підприємства змістовно і хронологічно пов'язано із його стратегією. Враховуючи певну синонімічність понять «стратегічне позиціонування» та «бачення» у стратегічному управлінні [5; 8], можна дійти висновку, що стратегічне позиціонування в аналітичному аспекті становить певний погляд на можливий (необхідний, очікуваний) стан підприємства у майбутньому, тобто стратегічне позиціонування визначає кінцевий стан підприємства на аналізований проміжок часу, а стратегія – шлях до цього стану. Водночас слід зазначити, що стратегія підприємства базується на його визначеній позиції та стратегічних орієнтирах, але реалізація стратегії підприємства веде до зміни його позиції.

ВИСНОВКИ

Стратегічне позиціонування підприємства – це процес визначення вигідного (унікального) положення організації на ринку щодо конкурентів, ефективності в досягненні своєї місії на основі планування своєї діяльності з урахуванням особливостей галузі, що спирається на стратегічне мислення керівництва організації, а також стійкості в перспективі розвитку. Грамотне позиціонування об'єднує в собі реальні переваги товару з ефективними способами донесення цієї інформації до клієнта. Для вирішення такого стратегічно важливого питання потрібен відповідальний підхід і вміння об'єктивно оцінювати ситуацію. Це дозволить створити в свідомості споживача правильне уявлення про торгову марку, забезпечить стабільне економічне зростання продажів і допоможе зайняти вигідну позицію на ринку товарів і послуг.

Список використаних джерел

1. Бобыр Е.И., Лещенко Е.В. Методика построения компьютеризированной модели адаптивной системы управления конкурентоспособностью предприятия. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Vkhdtu/.../02_001.pdf.
2. Новикова К.В. Бизнес-планирование: учеб. пособие для студ. эконом. направлений (бакалавриат) очной и заоч. форм обучения / К.В. Новикова, А.А. Киселева, Я.Н. Гладких. - Пермь, - 2013. – 111.
3. Новикова К.В. Совершенствование организации обслуживания клиентов на основе использование маркетинговых приемов / К.В. Новикова // Современные исследования социальных проблем . - 2012. - № 4. - С. 59-62.
4. Отенко В.І. Стратегічний вибір підприємства та його реалізація: [монографія] / В.І. Отенко. - Харків : ІНЖЕК, 2010. - 336 с.
5. Погорелов Ю.С. Стратегічне позиціонування підприємства: зміст поняття / Ю.С. Погорелов, К.І. Белоусова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. - 2014. - № 6. - С. 95-101.
6. Позиционирование своей компании на рынке. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://memosales.ru/konkurenciya/poisk-svoej-pozicii-na-rynke>.
7. Позиционирование марки как основа успешной конкурентной борьбы. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.marketing.spb.ru/lib-comm/brand/positioning.htm>.
8. Позиционирование своей компании на рынке. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://memosales.ru/konkurenciya/poisk-svoej-pozicii-na-rynke>.
9. Суханова Е.С. Оценка эффективности стратегии позиционирования торгового центра. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://sisupr.mrsu.ru/2015-3/PDF/Pyankov_V_V_-_statya.pdf.
10. Уляхин Т.М. Позиционирование промышленного предприятия // Менеджмент в России и за рубежом. - 2009. - № 1. - С.120-122.
11. Цаплина Н.А. Методика формирования стратегического позиционирования предприятия и определение направлений его развития (на примере кабельного производства)/ Н.А. Цаплина // Экономические науки. – 2011. – № 1. – С. 176-180.

КІЗИМА

Андрій Ярославович
kizyma66@gmail.com

УДК 336.143

ЛОБОДИНА

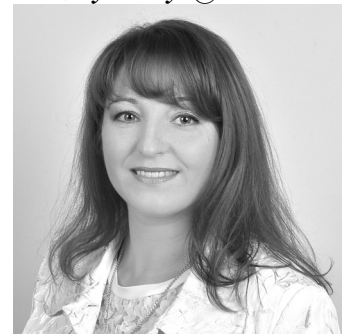
Зоряна Миколаївна
zoryanatyk@ukr.net

к.е.н., доцент, декан
факультету фінансів,
Тернопільський національний
економічний університет

**МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ
БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ В КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВИ**

**THE MECHANISM OF FORMATION OF
THE BUDGET FUNDS IN THE CONTEX
OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT
OF THE STATE**

к.е.н., доцент, Тернопільський
національний економічний
університет

У статті розглянуто теоретичні та практичні засади функціонування механізму формування бюджетних коштів. Запропоновано науковий підхід до трактування сутності дефініцій «формування бюджетних коштів» та «механізм формування бюджетних коштів». Виокремлено та охарактеризовано методи, форми, інструменти, важелі механізму формування бюджетних коштів. Акцентовано увагу на ключових аспектах функціонування зазначеної складової бюджетного механізму держави і ролі у регулюванні соціально-економічних процесів.

В статье рассмотрены теоретические и практические основы функционирования механизма формирования бюджетных средств. Предложено научный подход к трактовке сущности дефиниций «формирование бюджетных средств» и «механизм формирования бюджетных средств». Выделены и охарактеризованы методы, формы, инструменты, рычаги механизма формирования бюджетных средств. Акцентировано внимание на ключевых аспектах функционирования указанной составляющей бюджетного механизма государства и роли в регулировании социально-экономических процессов.

Theoretical and practical principles of functioning of the mechanism of formation of the budget funds were discussed in the article. The scientific approach to the interpretation of the essence definitions of «formation of the budget funds» and «the mechanism of formation of the budget funds» was proposed. Methods, forms, tools, levers of the mechanism of formation of the budget funds were allocated and characterized. On the key aspects of the functioning of that part of the budget mechanism of the state and its role in the regulation of social-economic processes was paid attention.

Ключові слова: бюджетний механізм, механізм формування бюджетних коштів, бюджетні кошти, надходження бюджету, доходи, податки, позики, податковий метод, позиковий метод, податковий борг, державний і місцевий борг

Ключевые слова: бюджетный механизм, механизм формирования бюджетных средств, бюджетные средства, поступления бюджета, доходы, налоги, ссуды, налоговый метод, ссудный метод, налоговый долг, государственный и местный долг

Keywords: budget mechanism, the mechanism of formation of the budget funds, budget funds, budget revenues, income, taxes, loans, tax method, loan method, tax debt, state and local debt

ВСТУП

Важливою передумовою соціально-економічного розвитку України є формування необхідного для реалізації функцій органів державної влади та місцевого самоврядування обсягу бюджетних коштів. Проте, в умовах фінансової кризи, підсиленої військовою агресією на Сході України, значним рівнем тінізації економіки, корупцією в органах

державної влади, неефективним державним управлінням, антагонізмом безмежного зростання суспільних потреб і обмеженості ресурсів, досягти зазначеної цілі стає дедалі важче. Відтак пошук ефективних фінансових методів, форм, інструментів та важелів механізму реалізації бюджетної політики в частині формування централізованого фонду грошових коштів не втрачає своєї актуальності.

Серед вагомих наукових досліджень, в яких

розглядалися проблеми формування надходжень бюджету держави та ролі бюджетного механізму у зазначеному процесі праці О. Василика, В. Дем'янишина, І. Запатріної, О. Кириленко, А. Крисоватого, М. Крупки, І. Луніної, Ц. Огня, В. Опаріна, К. Павлюк, Ю. Пасічника, О. Романенко, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та інших.

У наукових працях основна увага акцентується на теоретичних засадах та практичних питаннях функціонування механізму формування доходів державного та місцевих бюджетів, у той час, як джерелом фінансового забезпечення реалізації функцій органів державної влади та місцевого спрямування поряд із доходами бюджетів є інші надходження (внутрішні та зовнішні запозичення, кошти від приватизації державного майна та від продажу цінних паперів, повернуті з депозитів бюджетні кошти і т.д.), для акумуляції яких використовуються відмінні від формування доходів елементи бюджетного механізму.

МЕТА РОБОТИ полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних засад та проведенні аналітичної оцінки функціонування механізму формування бюджетних коштів, визначенні ключових аспектів його розвитку та ролі у регулюванні соціально-економічних процесів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та теоретичною основою дослідження є фундаментальні положення світової економічної та фінансової наук, наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених з питань державних фінансів та регулювання бюджетних відносин. При проведенні дослідження використано діалектичний метод наукового пізнання та системний підхід до вивчення бюджетного механізму соціально-економічного розвитку держави і його елементів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Однією із складових бюджетного механізму соціально-економічного розвитку держави є механізм формування бюджетних коштів, який забезпечує наповнення централізованого фонду грошових коштів в обсягах, необхідних для виконання державою своїх функцій.

В економічній літературі практично не зустрічаються наукові підходи до трактування поняття «формування бюджетних коштів» чи «механізм формування бюджетних коштів». Здебільшого вітчизняні науковці оперують дефініціями «формування доходів бюджетів», «формування централізованого фонду грошових коштів» та акцентують увагу на елементах бюджетного механізму, за допомогою яких формується саме дохідна частина державного та місцевих бюджетів, а не бюджетні кошти загалом.

Під формуванням бюджетних коштів, на наш погляд, доцільно розуміти організований відповідно до вітчизняних (внутрішні джерела надходжень) і міжнародних (зовнішні джерела надходжень) правових норм процес планування та акумулювання надходжень державного та місцевих бюджетів.

Принагідно акцентувати увагу, що надходження бюджету у Бюджетному кодексі України трактуються як доходи бюджету (податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ)), повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна, повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу цінних паперів [2]. Поряд із цим, належні відповідно до законодавства надходження бюджету вважаються бюджетними коштами [2].

Механізм формування бюджетних коштів пропонуємо розглядати як:

- складову бюджетного механізму соціально-економічного розвитку держави;
- сукупність фінансових форм, методів, інструментів, важелів, за допомогою яких забезпечується здійснення широкої системи розподільчих і перерозподільчих процесів, формування централізованого фонду грошових коштів, функціонування бюджетної системи в цілому та реалізація засад бюджетної політики, спрямованої на забезпечення соціально-економічного розвитку держави.

Формування бюджетних коштів здійснюється у два етапи:

- 1) планування надходжень державного та місцевих бюджетів, яке відбувається на перших двох стадіях бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях;
- 2) повна і своєчасна мобілізація запланованих надходжень, що досягається під час виконання державного та місцевих бюджетів і є третьою стадією бюджетного процесу.

Завершенням цього процесу є складання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів.

Формування бюджетних коштів як складова їх управління (у Бюджетному кодексі України управління бюджетними коштами – сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів [2]) забезпечується за допомогою елементів бюджетного механізму держави. Так, методами механізму формування бюджетних коштів вважаємо бюджетне прогнозування і планування, податковий, позиковий, трансфертний, інші неподаткові методи, бюджетне регулювання, бюджетний контроль.

Підтримуючи підходи вітчизняних вчених, зокрема О. Василика, К. Павлюк [3, с. 241] та В. Дем'янишина [5, с. 247–248], до трактування дефініцій «бюджетне прогнозування» та «бюджетне планування», в контексті нашого дослідження як методів бюджетного механізму держави під бюджетним прогнозуванням вважаємо за доцільне

розуміти науково-аналітичний процес оцінки можливих варіантів формування та використання централізованого фонду грошових коштів у перспективі. Результати аналізу є основою для вибору цілей – орієнтирів при розробленні проекту державного та місцевих бюджетів.

Бюджетне планування – це управлінська діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування щодо конкретизації обсягів, джерел формування та напрямів використання бюджетних коштів для забезпечення соціально-економічного розвитку держави.

Бюджетне регулювання – перерозподіл бюджетних коштів між різними ланками бюджетної системи (між різними бюджетами; з бюджетів одного рівня до бюджетів іншого рівня) з метою збалансування усіх видів бюджетів та забезпечення фінансового вирівнювання регіонів, та також адміністративно-територіальних одиниць [5, с. 281].

Під бюджетним контролем розуміється комплексна та цілеспрямована діяльність, що містить систему економіко-правових заходів уповноважених контролюючих суб'єктів, спрямованих на забезпечення законності та ефективності дій учасників бюджетного процесу під час складання, розгляду, затвердження бюджетів, виконання та внесення змін, звітування про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України [4, с. 104].

На більш детальному розгляді податкового, позикового, трансфертного, інших неподаткових методів зупинимося пізніше.

На відміну від методів форми реалізації бюджетного механізму пов'язані з рухом бюджетного фонду, зокрема, акумулюванням та використанням бюджетних коштів. Кожна із форм використовує свої елементи, які забезпечують її реалізацію у повному обсязі [5, с. 239]. Для формування централізованого фонду грошових коштів застосовуються податкова, позикова, трансфертна та інші неподаткові форми.

Інструменти бюджетного механізму відображають конкретну форму руху грошових потоків. Будь-який інструмент – це засіб вирішення певних завдань чи досягнення певного впливу.

Використання фінансових інструментів пов'язане з відповідними важелями, що визначають характер їх дії і відображають не рух коштів, а характеризують параметри, умови і форми цього руху. У першу чергу це ті нормативи і ставки, що визначають їх обсяги, а також умови проведення тих чи інших фінансових операцій. За допомогою важелів встановлюється характер дії окремих інструментів [11, с. 81].

У складі механізму формування бюджетних коштів виділяємо інструменти – доходи, податки, збори, внески, відрахування, державні позики, неподаткові надходження, трансферти (міжбюджетні – дотації, субвенції; від урядів зарубіжних країн), бюджетні кредити, надходження, та важелі – ставки податків, зборів, внесків, відрахувань, податкові пільги, податкові канікули, орендна плата, норми і нормативи, проценти за кредит, штрафи, пені, інші стимули та санкції тощо.

Результати практичного застосування методів, форм, інструментів та важелів механізму формування бюджетних коштів відображаються в обсязі акумульованих до державного та місцевих бюджетів надходжень (рис. 1).

Формування бюджетних коштів відбувається за рахунок внутрішніх (ВВП та національне багатство України) та зовнішніх (ВВП зарубіжних країн) джерел. Упродовж 2004–2016 рр. обсяг бюджетних коштів зріс у 9,7 разу до 1121,43 млрд. грн. у 2016 р. Середній темп приросту становив 20,8%.

Враховуючи склад надходжень бюджету держави, виокремлюють різні методи та форми їхнього формування (табл. 1).

Упродовж 2004–2016 рр., зважаючи на найбільшу питому вагу податкових надходжень у структурі надходжень бюджету держави (від 54,45% у 2004 р. до 58,03% у 2016 р. (середній показник за аналізований період – 55,58%)), основним методом формування бюджетних коштів вважаємо податковий метод. Проте, після зростання його ролі у формуванні надходжень бюджету держави упродовж 2004–2007 рр. спостерігалася нерівномірна тенденція до її зниження аж до 2015 р.

Рис. 1. Динаміка обсягу бюджетних коштів та їх частки, акумульованих податковим і позиковим методами у 2004–2016 рр. [складено авторами на основі даних [7]]

Таблиця 1

Фінансові методи та форми механізму формування бюджетних коштів

[складено авторами на основі [1, с. 277–281]]

Вид надходжень державного та місцевих бюджетів	Метод формування		Форма формування
Податки	податковий		податкова
Трансферти (міжбюджетні та від урядів зарубіжних країн)	трансфертний		трансфертна
Доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності, власні надходження бюджетних установ, інші неподаткові доходи бюджету	від продуктивної діяльності, від майна і майнових прав, від державних угод	неподатковий	неподаткова
Доходи від продажу основного капіталу, від реалізації державних запасів і товарів, продажу землі і нематеріальних активів	від майна і майнових прав		
Кошти від приватизації державного майна	неподатковий		
Надходження бюджету за рахунок повернення бюджетних коштів з депозитів			
Надходження бюджету за рахунок зміни (зменшення) обсягів готівкових коштів			
Надходження бюджету за рахунок запозичень	позиковий		позикова
Надходження бюджету за рахунок продажу цінних паперів			
Надходження бюджету за рахунок одержання бюджетних коштів з єдиного казначейського рахунку			

Що стосується ролі позикового методу у формуванні бюджетних коштів, то тенденція її зміни є протилежною – зниження ролі податкового методу формування надходжень державного та місцевого бюджетів супроводжується зростанням ролі позикового методу і навпаки.

Роль неподаткового методу формування надходжень бюджету держави щороку зменшується, оскільки питома вага неподаткових надходжень має тенденцію до зменшення з 33,84% у 2004 р. до 14,53% у 2016 р. (середній показник за аналізований період – 19,85%).

За допомогою трансфертного методу бюджетного механізму держави мобілізуються доходи бюджетів у вигляді трансфертів від урядів зарубіжних країн – кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, гранти (дарунки), надходження в рамках програм допомоги ЄС (надходження в рамках програм секторальної бюджетної підтримки ЄС, інша допомога) та міжбюджетні трансферти – кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [2]. Зважаючи на те, що практично усі бюджети одночасно надають і отримують дотації і субвенції, особливістю міжбюджетних трансфертів як елементу бюджетного механізму держави є те, що вони є інструментом як механізму використання бюджетних коштів, так і механізму формування бюджетних коштів. Міжбюджетні трансферти формуються у процесі вторинного розподілу ВВП або використання централізованого фонду грошових коштів, а тому відображаються у видатковій частині бюджету, який їх надає і є інструментом механізму використання бюджетних коштів (які сформовані за допомогою податкового, позикового, неподаткового методів). Водночас міжбюджетні трансферти є доходами бюджету, який

їх отримує, а, отже, відносяться до інструментів механізму формування бюджетних коштів. Власне тому трансфертний метод у частині акумулювання міжбюджетних трансфертів у певній мірі поряд із такими основними методами як податковий і позиковий відіграє важливу, хоча і другорядну роль.

Враховуючи антагонізм безмежного зростання суспільних потреб і обмеженості ресурсів держави для їх задоволення, для урядів усіх країн актуальною є проблема вибору методів формування бюджетних коштів.

Надходження бюджету держави, акумульовані за допомогою податкового методу, обмежені, і, враховуючи висновки вчених-економістів П. Годме та А. Лаффера, необґрунтоване зростання ставок податків в окремі періоди економічного розвитку призводить до стримування підприємницької ініціативи і є причиною зменшення зазначених надходжень.

Сягнувши певного рівня, претензії фіску заходять у суперечність з економічними можливостями, стають соціально неприйнятними, що унеможливає виконання органами державної влади та місцевого самоврядування своїх повноважень на належному рівні. Відтак, в умовах перманентного збільшення обсягу витрат бюджету держави, зумовлених постійним зростанням державних потреб, фінансування цих потреб за рахунок вільних грошових коштів фізичних і юридичних осіб у формі державних позик – альтернатива для фіску [11, с. 239].

Поряд із спільною рисою податкового та позикового методів бюджетного механізму держави (забезпечувальна роль у формуванні бюджетних коштів), існують суттєві відмінності між зазначеними методами (у характері формування надходжень, регульовальних властивостях, ризиках та наслідках використання), на які доцільно зважати органам

державної влади та місцевого самоврядування у процесі управління бюджетними коштами.

Практичне застосування податкового методу формування бюджетних коштів передбачає використання фінансового інструменту бюджетного механізму держави – податків, які характеризуються безповоротністю, примусовістю справляння, надійністю, регулярністю та стабільністю надходження. Дія податків залежить від таких фінансових важелів: ставки податків, податкові пільги, податкові канікули, пеня, інші санкції за порушення податкового законодавства тощо.

Зважаючи на конфлікт інтересів, який неминуче виникає між платниками податків та державою, і проявляється у несвоєчасній та неповній сплаті платниками податкових зобов'язань до державного та

місцевих бюджетів, використання податкового методу формування бюджетних коштів супроводжується виникненням податкового боргу.

Зростання податкового боргу призводить до втрат бюджету, недостатнього рівня бюджетного забезпечення реалізації функцій держави, посилює макроекономічну незбалансованість і є причиною сповільнення соціально-економічного розвитку держави (відображається у зниженні доходів, витрат державного та місцевих бюджетів, ВВП, сукупного попиту, сукупної пропозиції та зростанні дефіциту бюджету, темпів інфляції, рівня безробіття).

Динаміка податкового боргу України та відношення його обсягу до податкових надходжень бюджету держави відображена на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка обсягу податкового боргу та його частки у податкових надходженнях до Державного та місцевих бюджетів України у 2004–2016 рр.
[складено авторами на основі даних [6; 7; 9]]

Поряд із зростанням податкових надходжень до Державного та місцевих бюджетів України у 10,3 разу у 2016 р. порівняно із 2004 р., спостерігається негативний тренд зростання обсягу податкового боргу у 4,3 разу за аналізований період. Середній темп приросту податкового боргу становив 17,9% та не перевищував середній темп приросту податкових надходжень – 21,5%.

Отже, для забезпечення соціально-економічного розвитку держави поряд із необхідністю посилення ролі непрямого оподаткування для збільшення частки доходів та прибутків у розпорядженні платників податків, що є загальноєвропейським трендом [10], забезпечення стабільності податкового законодавства, спрощення складних процедур адміністрування податкових надходжень як векторів реформування системи оподаткування, одним із шляхів удосконалення податкового методу формування бюджетних коштів вважаємо також впровадження комплексу заходів щодо мінімізації податкового боргу. До найважливіших з них відносимо:

- підвищення ефективності та прозорості діяльності Державної фіскальної служби України у напрямку покращення професійної компетентності та іміджу працівників фіскальних органів, зниження рівня корумпованості зазначеної інституції,

посилення обґрунтованості податкового планування та результативності податкового контролю;

- формування податкової культури платників податків, посилення відповідальності за порушення податкового законодавства;

- погашення податкової заборгованості конкретного платника зі сплати одних податків та податкових зборів за рахунок переоплат інших.

Практичне застосування позикового методу формування бюджетних коштів передбачає використання не менш важливого інструменту бюджетного механізму держави – державних позик, які характеризуються добровільністю залучення та поверненістю коштів, платністю, строковістю, тимчасовістю користування, невисокою передбачуваністю дії. Важелями впливу в системі державних запозичень є процентні ставки, а також умови випуску і погашення [11, с. 88] тощо.

Використання позикового методу формування бюджетних коштів зумовлює виникнення державного і місцевого боргу та необхідність здійснення витрат із державного і місцевих бюджетів на його обслуговування.

Аналіз динаміки державного і місцевого боргу України та обсягу надходжень бюджету держави, залучених позиковим методом (рис. 3) у 2004–2016 рр., дає підстави констатувати перевищення обсягу

державного і місцевого боргу України (середній темп приросту – 30,5%) над обсягом надходжень бюджету держави, залучених позиковим методом (середній темп приросту – 29,7%), у 1,7 разу та щорічне збільшення обсягу такого перевищення від 54,12 млрд. грн. у 2004 р. до 1343,09 млрд. грн. у 2016 р.

Динаміка обсягу дефіциту бюджету держави та

відношення державного і місцевого боргу до зазначеного показника, відображена на рис. 4, дає підстави стверджувати, що зростання бюджетного дефіциту з 11,01 млрд. грн. у 2004 р. до 54,7 млрд. грн. у 2016 р. зумовило необхідність пошуку джерел його покриття, зокрема – залучення внутрішніх і зовнішніх запозичень, обсяг яких щороку зростає.

Рис. 3. Динаміка державного і місцевого боргу України та обсягу надходжень бюджету держави, залучених позиковим методом у 2004–2016 рр. [складено авторами на основі даних [7; 8]]

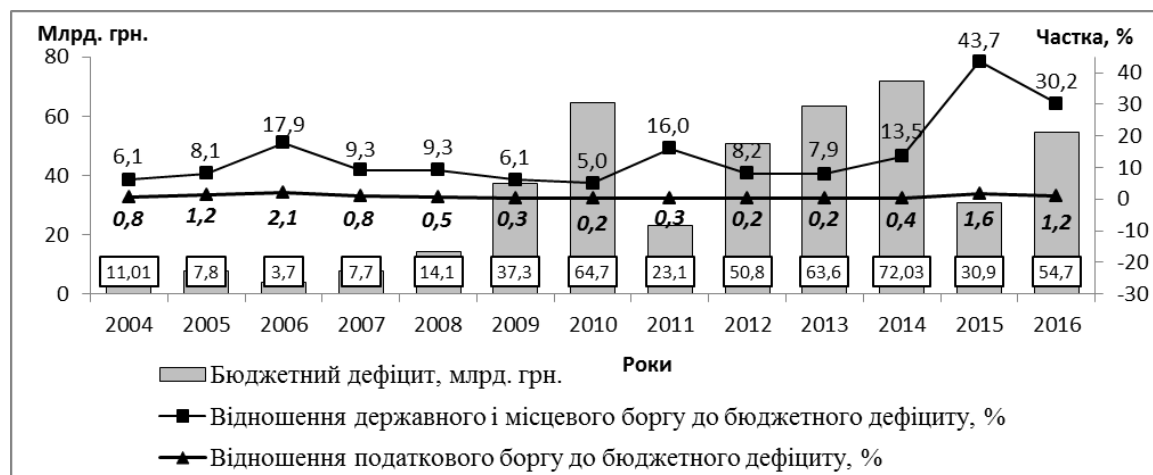

Рис. 4. Динаміка дефіциту бюджету держави та відношення податкового боргу України та державного і місцевого боргу до дефіциту бюджету держави у 2004–2016 рр. [складено авторами на основі даних [6–9]]

Активне використання позикового методу формування бюджетних коштів призвело до значного переважання обсягу державного і місцевого боргу над дефіцитом бюджету держави – з 6,1 разу у 2004 р. до 30,2 разу у 2016 р. Крім того, починаючи із 2014 р. спостерігається перевищення частки державного і місцевого боргу у ВВП на 1,18% та 8,16% у 2015 р. над критичним рівнем співвідношення боргу до ВВП – 60%, визначеним Маастрихським договором та критеріями Міжнародного валютного фонду, що є загрозою борговій безпеці України.

Отже, невпинне зростання державного і місцевого боргу потребує удосконалення боргової політики держави та вибору ефективного механізму її реалізації.

Резервом зростання доходів державного та місцевих бюджетів та одним із шляхів зменшення бюджетного дефіциту є мінімізація податкового боргу. Оскільки у 2005 р. податковий борг перевищив бюджетний дефіцит у 1,2 разу, 2006 р. – 2,1 разу, 2015 р. – 1,6 разу, за 9 місяців 2016 р. – 1,2 разу, то успішна реалізація превентивних заходів щодо його погашення та недопущення в майбутньому сприяла б суттєвому скороченню бюджетного дефіциту, а відтак і покращенню соціально-економічного розвитку держави.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних і практичних засад формування бюджетних коштів як складової процесу управління ними дало підстави зробити певні висновки.

Під формуванням бюджетних коштів доцільно розуміти організований відповідно до вітчизняних (внутрішні джерела надходжень) і міжнародних (зовнішні джерела надходжень) правових норм процес планування та акумулювання надходжень державного та місцевих бюджетів.

Механізм формування бюджетних коштів пропонуємо розглядати як складову бюджетного механізму соціально-економічного розвитку держави та сукупність фінансових форм, методів, інструментів, важелів, за допомогою яких забезпечується здійснення широкої системи розподільчих і перерозподільчих процесів, формування централізованого фонду грошових коштів, функціонування бюджетної системи в цілому та реалізація засад бюджетної політики держави.

Методами механізму формування бюджетних коштів вважаємо бюджетне прогнозування і планування, податковий, позиковий, трансфертний, інші неподаткові методи, бюджетне регулювання, бюджетний контроль. Поряд з методами у складі механізму формування бюджетних коштів виділяємо форми – податкова, позикова, трансфертна та інші неподаткові форми; інструменти – доходи, податки, збори, внески, відрахування, державні позики, неподаткові надходження, трансферти (міжбюджетні – дотації, субвенції; від урядів зарубіжних країн), бюджетні кредити, надходження, та важелі – ставки податків, зборів, внесків, відрахувань, податкові пільги, податкові канікули, орендна плата, норми і нормативи, проценти за кредит, штрафи, пені, інші стимули та санкції тощо.

Результати практичного застосування елементів механізму формування бюджетних коштів впливають на соціально-економічний розвиток держави і відображаються в обсязі акумулюваннях до державного та місцевих бюджетів надходжень, серед яких переважають податкові надходження, що дає підстави вважати податковий метод основним методом формування бюджетних коштів. Тенденція зміни ролі позикового методу у формуванні бюджетних коштів є протилежною – зниження ролі податкового методу формування надходжень державного та місцевого бюджетів супроводжується зростанням ролі позикового методу і навпаки. Роль неподаткового методу формування надходжень бюджету держави щороку зменшується, оскільки питома вага неподаткових надходжень має тенденцію до зменшення.

Досліджуючи зв'язок між бюджетним дефіцитом, податковим та державним і місцевим боргом, резюмуємо, що негативні наслідки використання податкового методу формування бюджетних коштів, що виявляються у зростанні податкового боргу, зумовлюють зростання бюджетного дефіциту. Водночас для бюджетного забезпечення функцій

держави та покриття дефіциту бюджету держави застосовується позиковий метод, що призводить до зростання державного і місцевого боргу та видатків державного і місцевих бюджетів на його обслуговування. Розв'язання проблем, пов'язаних із використанням податкового і позикового методів формування бюджетних коштів, потребує виважених підходів до удосконалення податкової та боргової політик держави.

Список використаних джерел

1. Бюджетна система: підручник / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
2. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
4. Гетманець О.П. Бюджетний контроль: організаційно-правові засади: монографія / О.П. Гетманець. – Х.: Екограф, 2008. – 308 с.
5. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: монографія / Дем'янишин В.Г. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
6. Зведені звіти про податковий борг до зведеного, державного та місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua>.
7. Звіти Державної казначейської служби України про виконання Державного та місцевих бюджетів України за 2004–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.
8. Інформаційна довідка Міністерства фінансів України щодо державного та гарантованого державного боргу України у 2004–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
9. Інформація щодо сум податкового боргу станом на 01.01.2015 р., 01.01.2016 р. / Лист Державної фіскальної служби України «Про розгляд запиту від 21.03.2016 №2900/У/99-99-23-02-14».
10. Податкові механізми відновлення соціально-економічного розвитку в контексті реформи 2016 року: аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. – К., 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/podatkov_i_mehanizmu-f6424.pdf.
11. Фінансова інфраструктура України: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія / [В. Опарін, В. Федосов, С. Львовичкін та ін.] ; за заг. ред. В. Опаріна, В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2016. – 695 [1] с.

ПОБЕРЕЖЕЦЬОльга Валеріївна
olga-poberezhec@mail.ru

д.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку, аналізу та
аудиту, Одеський національний
університет імені І.І. Мечникова

УДК 338:347

**УДОСКОНАЛЕННЯ
ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ В
СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ****IMPROVEMENT OF
ACCOUNT IN SYSTEM OF
STRATEGIC ANALYSIS
SUPPORT****ВЕЧТОМОВА**Ірина Ігорівна
Irina_1996-07@ukr.net

студент, Одеський національний
університет імені І.І. Мечникова

У статті розглянуті шляхи удосконалення системи обліку на підприємстві з метою інформаційного забезпечення стратегічного аналізу в сучасних умовах. Визначено основні напрямки удосконалення системи обліку в сучасних умовах та використано історичний (для вивчення умов виникнення та розвитку стратегічного аналізу) і логічний (для визначення напрямів вдосконалення обліку) методи.

В статье рассмотрены пути совершенствования системы учета на предприятии с целью информационного обеспечения стратегического анализа в современных условиях. Определены основные направления совершенствования системы учета в современных условиях и использованы исторический (для изучения условий возникновения и развития стратегического анализа) и логический (для определения направлений совершенствования учета) методы.

This article discusses ways to improve the accounting system in the company with a view to providing strategic analysis of information in the modern world. The main directions of improvement of accounting systems in current conditions and historical uses (to study the conditions of development and strategic analysis) and logical (to determine areas of improvement of accounting) methods are defined.

Ключові слова: облік, система обліку, стратегічний аналіз, інновації, удосконалення системи обліку, інформаційне забезпечення

Ключевые слова: учет, система учета, стратегический анализ, инновации, совершенствование системы учета, информационное обеспечение

Keywords: accounting, accounting system, strategic analysis, innovation, improvement of accounting, information

ВСТУП

У сучасних умовах необхідна система показників, яка базується як на фінансовій, так і на нефінансовій інформації. З метою стратегічного аналізу необхідно розширити обсяг інформації, яка характеризує ресурси підприємства, наукові дослідження та розробки, персонал, якість продукції (послуг).

Розглядаючи наукові праці (О.В. Смірнова, І.Ю. Циганова, О.С. Карпець, Є.І. Масленнікова, О.В. Побережець, С.В. Філіппової, І.В.Титаренко) треба зазначити про необхідність удосконалення облікового процесу на підприємстві з метою інформаційного забезпечення стратегічного аналізу.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є інформаційне забезпечення стратегічного аналізу шляхом удосконалення облікового процесу на підприємстві.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На основі наукових праць та запропонованих спеціалістами-аналітиками удосконалень облікового процесу на підприємстві, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

Методологічні та теоретичні основи дослідження ґрунтуються на діалектичному методі пізнання соціально-економічних явищ, комплексному підході до їх аналізу, запропоновані спеціалістами-аналітиками вдосконалень, щодо обліку, моделювання фінансово-господарських процесів, а також сучасних

інформаційних технологій у системах прийняття рішень.

РЕЗУЛЬТАТИ

Встановлено, що у сучасних умовах необхідна система показників, яка базується як на фінансовій, так і на нефінансовій інформації. З метою стратегічного аналізу необхідно розширити обсяг інформації, що характеризує такі ресурси підприємства, як наукові дослідження та розробки, персонал, якість продукції (послуг).

Серед показників, які надають таку інформацію, обрані показники про витрати на інноваційну діяльність підприємства і підготовку та перепідготовку персоналу, облік яких недостатньо врегульований [1].

Для забезпечення інформаційних потреб спеціалістів-аналітиків необхідно удосконалити обліковий процес за наступними напрямками: визначення характеру та обсягу інформації, яка необхідна

керівникам підприємства; формування системи управлінського обліку за місцем виникнення витрат і центрами відповідальності; визначення і облік доходів або інших результатів, які підприємство отримало внаслідок витрат на підвищення кваліфікації кадрів, дослідження і розробки, впровадження інновацій.

У обліковому процесі підприємства необхідно застосування відповідних реєстрів аналітичного обліку для розрахунку та обліку економії в результаті скорочення витрат, які підприємство отримує внаслідок пільг встановлених для стимулювання інноваційної діяльності та участі підприємств у підготовці персоналу.

Важливим завданням стратегічного аналізу на підприємстві є визначення факторів, які забезпечать сталий розвиток підприємства в довгостроковому плані.

Таблиця 1

Наукові визначення вчених, щодо стратегічної інформації на підприємстві та її компонентів

№п/п	Автори	Думка автора
1	З.Є. Шершньова [3].	стверджує, що інтерпретація емпіричних даних у складному середовищі – як зовнішньому, так і внутрішньому потребує підтримки з боку теорії та різних за змістом і призначенням моделей з урахуванням стратегічних інформаційних потреб підприємства.
2	Н.М. Гуржій [4].	доводить, що у процесі обробки інформації необхідно вибрати оптимальні методи аналізу інформації, щоб отримані дані були актуальними і релевантними, а при використанні інформації необхідно, щоб її отримувач своєчасно той, кому вона дійсно необхідна.
3	Г.І.Кіндрацька [5].	пропонує створити спеціальну систему відстеження, основними методами якої є: аналіз матеріалів, опублікованих у книгах, журналах та інших інформаційних виданнях; участь у професійних конференціях, аналіз досвіду діяльності різних організацій; вивчення думки працівників організації, покупців і постачальників; проведення зборів і нарад з метою обговорення деяких актуальних питань тощо.
4	В.А. Верба [6].	висловлює думку, що зростання масштабів інформації та ускладнення структури інформаційного простору зумовлюють потребу в оптимізації інформаційних потоків для забезпечення ефективності управління підприємством.

Для створення інформаційного забезпечення стратегічного аналізу необхідно дотримуватися таких принципів: достовірність інформації, оптимальність її обсягу, забезпечення контролю над інформацією та захисту від несанкціонованого доступу, постійне оновлення даних, адаптивність, конкретним умовам розвитку підприємства, вчасність введення і виведення інформації. У зв'язку з цим необхідно вдосконалити збір інформації, яка потрібна для виконання цієї роботи. Методи нагромадження інформації повинні забезпечити ефективність системи облікового процесу, що знаходить прояв у повноті відображення господарських операцій, точності, часовій відповідності тощо.

Завдання стратегічного аналізу полягає в тому, щоб на основі розрізнених даних створити цілісну картину стану суб'єкта господарювання, виявити тенденції розвитку та надати об'єктивну інформацію для прийняття найбільш ефективних рішень стосовно цілей, напрямів, шляхів довгострокового розвитку підприємства, тобто забезпечити інформацією процедури формування економічної стратегії. Сама

процедура формування стратегії може бути уявлена як багатоступінчастий процес планування в системі управління підприємством.

Джерелами інформації можуть бути: фінансова звітність; статистична звітність виробництва, продажів, якості; звіти про обстеження, що були проведені раніше; різні статистичні дані та ін. Значну вигоду можна отримати з аналізу різних статистичних даних, які за допомогою сучасних аналітичних методів перетворюють вже відомі знання у нові.

Для стратегічного ж аналізу необхідна інформація, яка фіксує не тільки стан окремих підрозділів або підприємства як системи в цілому, але і та, яка характеризує динаміку і тенденції розвитку, що дає змогу визначити базові системоутворюючі параметри та скласти наукову базу для її безпечного відтворення.

При формуванні стратегії необхідно використовувати систему показників, забезпечує прогнозування можливості підприємства досягти стратегічних цілей і одночасно реагувати на зміни економічного

характеру. Тому одним із напрямів удосконалення облікового процесу є визначення характеру і обсягу інформації, яка необхідна керівникам підприємства.

Для забезпечення довгострокового сталого промислового розвитку пріоритетними є фактори інноваційної діяльності, облік яких не проводиться в достатньому обсязі. Також важливими, такими, що потребують уваги, є показники кваліфікації персоналу, ступеня його самореалізації та ін. З метою стратегічного аналізу необхідно вдосконалити обліковий процес, розширивши обсяг інформації за такими напрямками: наукові дослідження та розробки, персонал, якість продукції (послуг).

Підприємство може зустрітися з деякими труднощами, які виникають при розробці економічної стратегії підприємства, вона в свою чергу є дефіцитом достовірної інформації. На сьогодні стратегічна інформація є одним з найважливіших і потрібних на підприємстві факторів ефективності стратегічного аналізу. Щоб розширити обсяг інформації на підприємстві виділяють такі показники, які характеризують інноваційну діяльність підприємства і підготовку та перепідготовку персоналу, облік яких недостатньо забезпечений у нормативно-правових аспектах.

ВИСНОВКИ

Отже, для забезпечення інформаційних потреб спеціалістів-аналітиків пропонується вдосконалити обліковий процес за такими напрямками: визначення характеру та обсягу інформації, яка необхідна керівникам підприємства; формування системи управлінського обліку за місцем виникнення витрат і центрами відповідальності; визначення і облік доходів або інших результатів, які підприємство отримало внаслідок витрат на підвищення кваліфікації кадрів, дослідження і розробки, впровадження інновацій.

Удосконалення системи обліку на підприємстві з метою інформаційного забезпечення стратегічного аналізу, повинно враховувати всі фактори, які впливають на діяльність підприємства, та дозволить інформаційна система управління підприємством для прийняття стратегічних рішень, що потребує застосування комплексу програмних засобів, які перевіряють своєчасність, корисність і достовірність інформації.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджені наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 N 318 .- [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (з змінами та доповненнями) – Назва з екрану.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р., № 291. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> – Назва з екрану.

3. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / З.Є. Шершньова – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.

4. Гуржій Н.М. Методологічна та інформаційна підтримка архітектури стратегічного маркетингу / Н.М. Гуржій // Міжнародна науково-практична Internet-конференція 06.06.2011р. “Управління економічною діяльністю промислових підприємств в системі сучасних глобалізаційних процесів”. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mevhnua.at.ua/load/mizhnarodna_naukovo_praktichna_internet_konferenciya/1

5. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Г.І. Кіндрацька. – К.: Знання, 2006. – 366 с.

6. Верба В.А. Інформаційне забезпечення управління розвитком компанії / Верба В.А. // Формування ринкової економіки. Зб. наук. праць ДВНЗ “КНЕУ імені В.Гетьмана”. – 2009, №22, с.145-154

7. Ильяшенко С.Н. Составляющие инновационного потенциала субъекта хозяйственной деятельности [Текст]: навч. посіб. // С.Н. Ильяшенко, Ю.С. Шипулина // Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка. – 2002. – № 7. – С. 118 – 125.

8. Хорин А.Н. Стратегический анализ [Текст]: учебное пособие / А.Н. Хорин, В.Э. Керимов. – М.: ЭКСМО, 2006. – 288 с.

9. Приходько І.П. Теоретичні основи глобальної системи бухгалтерського обліку [Текст]: навч. посіб./ І.П. Приходько // Держава та регіони. – 2013. – № 2. – С. 162 – 165.

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996, [Електронний ресурс]: Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/996> (з змінами та доповненнями) – Назва з екрану.

11. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства: [моногр.] / О.В. Побережець. – Херсон: Видавництво: Грінв Д.С., 2016. – 348 с.

12. Масленніков Є.І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства [моногр.] / Є.І. Масленніков. – Одеса : Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.

13. Maslennikov E.I. Strategic assessment of the financial sustainability of the industrial enterprise: [Електронний ресурс] / E.I. Maslennikov // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 6 (16). – С. 111-115. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No6/111-115.pdf>.

14. Побережець О.В. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення: [Електронний ресурс] / О.В. Побережець, К.В. Іванова // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2(3). – С. 98-104. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/98-104.pdf>.

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

ФАКТОР ІНТЕГРОВАНOSTІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ НА РІЗНИХ РІВНЯХ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ

FACTOR OF ECONOMIC DIAGNOSTICS INTEGRATION ON DIFFERENT LEVELS OF A STRATEGIC PRODUCTION MANAGEMENT

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

У статті обґрунтовано, в сучасних умовах велику актуальність та значення набуло визначення фактору інтегрованості (комплексності) економічної діагностики, яка проводиться на різних рівнях системи керування сучасним виробництвом. Приведені в дослідженні проектні рішення із організації інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств, які базуються на машинах електронних цифрових останнього покоління, у більшості своєї пройшли практичну перевірку у складі технічної і робочої документації в системах стратегічного управління діяльністю підприємств галузей економіки країни, отримали промислове впровадження. Запропоновано також цілий ряд рішень, які доцільно реалізувати у подальших розробках.

В научній статті обосновано, в современных условиях большую актуальность и значение приобрело определение фактора влияния интегрированности (комплексности) экономической диагностики, которая проводится на разных уровнях системы управления современным производством. Приведённые в исследовании проектные

решения по организации интегрированной экономической диагностики в системах стратегического управления деятельностью предприятий, базирующихся на машинах электронных цифровых последнего поколения, в большинстве своей прошли практическую проверку в составе технической и рабочей документации в системах стратегического управления деятельностью предприятий отраслей экономики страны, получили своё промышленное внедрения. Предложено также целый ряд решений, которые целесообразно реализовать в дальнейших разработках.

In a scientific article, the definition of the factor of the influence of integrated (integrated) economic diagnostics, which is carried out at different levels of the modern production management system, has become very relevant and important in modern conditions. The design solutions for the organization of integrated economic diagnostics in the systems of strategic management of enterprises based on the latest generation digital electronic computers were tested in the technical and working documents in the systems of strategic management of enterprises of the national economy, received their industrial Implementation. A number of solutions have also been proposed, which it is advisable to implement in further scientific and practical developments and etc.

Ключові слова: виробництво, інтегрована економічна діагностика, підсистема, рівень, різний, система стратегічного управління, фактор, ціль

Ключевые слова: интегрированная экономическая диагностика, подсистема, производство, система стратегического управления и функция

Keywords: integrated economic diagnostics, subsystem, production, different, System of strategic management, state of the art, Factor of influence and function

ВСТУП

Стратегічний курс соціально-економічного розвитку країни на сучасному етапі проявляється в тому, щоб здійснити перехід до економіки вищої організації та ефективності із всебічно розвинутими продуктивними силами, зрілими постіндустріальними виробничими відношеннями, налагодженим виробничо-господарським механізмом. На основі прискорення науково-технічного прогресу, переорієнтації кожного підприємства, кожної галузі на повне й першочергове використання якісних факторів впливу економічного зростання належить здійснити крутий поворот до інтенсифікації інноваційних відносин і в найближчий час досягти подвоєння виробничого потенціалу країни, збільшити продуктивність праці в рази тощо.

Вирішення нових комплексів завдань в економіці країни диктує негайну потребу глибокої перебудови

господарського механізму, створення цілісної, ефективної та гнучкої економічної системи управління, з тим щоб привести форми і методи господарювання та управління у повну відповідність із сучасними вимогами. Ідея розпочатих перетворень полягає в тому, щоб на ділі націлити управління на підвищення ефективності і якості, прискорення науково-технічного прогресу, розвиток зацікавленості робітників в результатах праці, ініціативи і ринкової заповзятливості у кожній ланці національної економіки країни, на сам перед у промислових угрупованнях, ін.

Ефективність управління визначається багатьма складовими: глибоким та всебічним використанням переваг і можливостей постіндустріальної системи господарювання, дією об'єктивних економічних законів, врахуванням змін у продуктивних силах та виробничо-господарських відношеннях, зростанням освіченості і рівня кваліфікації працівників та інше.

Одна із складових – впровадження у сферу управління новітніх досягнень науково-технічного прогресу та створення ефективних функціонально розвинутих систем управління спеціального призначення. Умови розвитку виробничо-господарського механізму країни в 2000-ні р. р. показали негайну потребу покращення методів збору і обробки інформації як основи організаційного управління, внаслідок чого функціонально розвинуті системи стратегічного управління усе в більшій мірі стали відігравати роль фактора, який багато в чому визначає ефективність керування економікою, ін.

У свою чергу підвищення дієвості функціонально розвинутих систем стратегічного управління передбачає досягнення функціональної повноти цих систем, забезпечення комплексного формування та впровадження усіх управлінських функцій. Особливу актуальність у цьому зв'язку набувають наукові дослідження і вирішення широкого аспекту теоретичних та практичних проблем, які витікають із потреби подальшого вдосконалення форм і методів діагностики господарської діяльності, або економічної діагностики, в умовах все більш розгорнутого впровадження у сферу управління засобів науково-технічного прогресу та створення в об'єднаннях і підприємствах функціонально розвинутих систем стратегічного керування, ін.

Сутність діагностики як функції управління проявляється у якісному перетворенні початкової нормативної, планової, обліково-економічної та інших інформаційних даних, в результаті якого досягається розуміння змісту встановлених процесів і характеру можливого впливу на них суб'єктивних та об'єктивних факторів (чинників) впливу. Роль економічної діагностики в системі управління, її взаємозв'язки з іншими функціями визначають і її значення для практичної діяльності підприємств та виробничих об'єднань, ін.

Проведені дослідження наукових праць [1-13] і інші та сучасна передова практика управління складними економічними системами, якими, зокрема, виступають промислові підприємства та виробничі об'єднання, обумовила потребу створення такої системи економічної діагностики, структура якої відповідала б складності керованих об'єктів і вирішених при цьому завдань. Теорія та практика вимагає також розроблення таких методів діагностики, які дозволили б встановлювати і пояснювати складні взаємозв'язки та обумовленість багаточисельних елементів методу виробничо-господарського процесу, виявляти існуючі закономірності їх розвитку, визначати тенденції, закономірності і напрямки їх зміни на подальшу перспективу. Вказані вимоги до економічної діагностики викликані характерною особливістю системи стратегічного управління виробництвом на сучасному етапі – необхідністю одночасного вирішення виходячи із єдиної цілі взаємопов'язаних комплексів складних економічних, технічних, організаційних й соціальних завдань тощо.

МЕТА РОБОТИ

У цих умовах велику актуальність та значення

набуло визначення фактору інтегрованості (комплексності) економічної діагностики, яка проводиться на різних рівнях системи керування сучасним виробництвом, ін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічним базисом науково-практичної статті виступає діалектичний метод і основні положення теорії економічної діагностики та системи стратегічного управління. У процесі дослідження знаходили використання наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретико-методологічного узагальнення і формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних та практичних методик економічної діагностики, системи стратегічного управління); *економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний* (при комплексному аналізі й оцінці стану економічної діагностики в системі стратегічного управління); *групування* (із метою характеристики практики діагностики в управлінні) та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Однією із недосить досліджених проблем, яка впливає на процес формування та впровадження економіко-аналітичних розрахунків, в теорії інтегрованої економічної діагностики у цей час виступає питання про структуру системи інтегрованої економічної діагностики, а саме про склад основних взаємопов'язаних структурних елементів, які утворюють її – видів діагностики. Наявність в інтегрованої економічної діагностиці структури, на наш погляд, об'єктивно впливає із належної її ознаки системності, яка дозволяє розглядати ціле як сукупність взаємопов'язаних частин. При цьому виділення видів економічної діагностики і певне їх відокремлення взагалі пов'язані із багатогранністю вивчення виробничо-господарської діяльності на різних рівнях управління виробництвом та ґрунтуються на класифікації економіко-аналітичних досліджень за визначеними, як правило, найбільш істотними ознаками. Їх критичне узагальнення дозволяє зробити висновок, що побудова структури системи інтегрованої економічної діагностики, по-перше, повинна ґрунтуватися на врахуванні головних методологічних аспектів самого поняття «система», якими, зокрема, є наявність системоутворюючої властивості, якої повинне задовольняти відношення, що має місце в системі, або наявність системоутворюючого відношення, в якому повинні знаходитися властивості, які характеризують систему. По-друге, виходячи із зв'язку функції діагностики з управлінням взагалі уявляється, що основою розмежування інтегрованої економічної діагностики на структурні складові повинне бути виділення в управлінні самостійних спеціалізованих ділянок управлінської діяльності, тобто функцій управління, оскільки діагностика використовується при виконанні кожної функції, при прийнятті різних планових й управлінських рішень. Тому, включені в систему інтегрованої економічної діагностики її види повинні відображати як зміст процесу самого управління, так і характер об'єктів системи управління, інше.

Побудована на вказаних початкових посиланнях структура системи інтегрованої економічної діагностики буде призначена для задоволення потреб на сам перед практики виробничо-господарської діяльності та в цьому зв'язку вона буде являти собою орієнтовану на визначені рівні управління і об'єкти діагностики модель взаємопов'язаних методів та засобів реалізації цільової функції діагностики. За ознакою «рівень управління» в системі інтегрованої економічної діагностики можна виділити такі її змістовні види: внутрішньогосподарська діагностика (діагностика діяльності цехів, дільниць, бригад, робочих місць); діагностика діяльності підприємства; діагностика діяльності виробничого об'єднання; діагностика діяльності промислового об'єднання; діагностика діяльності галузі тощо. Ознака «об'єкт діагностики» передбачає виділення в системі інтегрованої економічної діагностики таких її видів, як діагностика науково-технічного прогресу і організаційного рівня виробництва, рівня природоохоронної діяльності, норм й нормативів, засобів та предметів праці, процесу виробництва і реалізації готової продукції тощо. При цьому різним рівням системи стратегічного управління та видам діяльності буде відповідати свій конкретний перелік об'єктів діагностики та ін.

Ціль діагностики виступає, на наш погляд, головною методологічною ознакою поділу діагностики на види. В кінцевому рахунку вона визначає зміст економіко-аналітичної програми, сукупність застосовуваних методів й засобів, інформаційну базу та інші елементи економіко-аналітичного дослідження. Однак ціль в той же час уявляється і занадто широкою ознакою класифікації видів діагностики. В практичних умовах на зміст економіко-аналітичної роботи істотно впливають такі фактори, як інтервал часу діагностики, який залежить від специфіки функцій, виконуваних на окремих етапах процесу управління, і методи діагностики, що застосовуються, які також необхідно розглядати в якості класифікаційних ознак. Розгляд економічної діагностики в сукупності перерахованих ознак, на наш погляд, дозволяє виділити в системі інтегрованої економічної діагностики наступні 6 (шість) її видів: перспективна діагностика; ретроспективна (поточна) діагностика; оперативна діагностика; порівняльна діагностика; функціонально-вартісна діагностика; проблемно-орієнтована діагностика. При формуванні перших 3 (трьох) видів діагностики поряд із ціл्लю велику роль відіграє часова ознака, яка відображає специфіку функцій, виконуваних на різних етапах управління. На формування порівняльної, функціонально-вартісної й проблемно-орієнтованої видів діагностики, окрім цілі, великий вплив здійснює ознака застосовуваних методів економічної діагностики та ін.

Між різними видами діагностики, по-перше, існують інформаційні зв'язки (наприклад, результати, отримані в оперативній діагностиці, використовуються в процесі ретроспективної діагностики; у свою чергу результатні дані ретроспективної діагностики використовуються в порівняльній і перспективній діагностиці тощо) та, по-друге, наявна

певна схожість в методах, що використовуються (наприклад, методи, які притаманні порівняльній діагностиці, можуть бути використані в функціонально-вартісній та у проблемно-орієнтованій діагностиці і таке інше). Однак, як свідчить сучасна практика, цей факт не виступає перепорою для розроблення методик за кожним видом діагностики окремо та організації на їх основі у виробничих об'єднаннях й на промислових підприємствах спеціалізованих напрямків економіко-аналітичної роботи. Розроблення методичних основ окремих видів діагностики базується на визначенні для кожного із них: цілей та складу задач, систем кінцевих показників і методів діагностики, переліку джерел інформації та схеми діагностики й інше. Хоча різні види діагностики замикаються в кінцевому рахунку на цілі інтегрованої економічної діагностики взагалі, в той же час вони мають і свої специфічні для кожного виду діагностики цілі. Виконання економіко-аналітичних досліджень в межах окремих видів діагностики не повинне розглядатися як протиріччя концепції комплексності, оскільки ціль будь-якого виду діагностики може бути досягнута тільки на базі комплексного підходу до його проведення. Розкриття системно-структурних аспектів підсистеми інтегрованої економічної діагностики важливе із тієї точки зору, що в умовах формування та впровадження економіко-аналітичних розрахунків воно дозволяє чітко визначити зміст та межі функціональних блоків і комплексів задач діагностики на різних рівнях системи управління виробництвом й інше.

Виконані за останні роки наукові дослідження безпосередньо в області формування діагностики виробничо-господарської діяльності в промисловості, а також практика розвитку функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств в нашій країні переконливо свідчать, найбільш сприятливі умови для докорінного покращення організації діагностики у виробничих об'єднаннях та на промислових підприємствах утворюються при виділенні і розвитку у складі кожної функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю підприємств самостійної підсистеми інтегрованої економічної діагностики, ін.

Тим не менш в цей час діагностика ще не зайняла відповідного місця в діючих на підприємствах системах управління. Свідченням слугує той факт, що в більшості систем стратегічного управління діяльністю підприємств галузей економіки питома вага завдань діагностики, впроваджуваних, як правило, локально, досить незначна та складає в середньому біля 3–8 % від загальної кількості функціонуючих завдань. Недооцінка ролі економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств негативно відображається на якості здійснення в процесі управління зворотного зв'язку, внаслідок чого знижуються можливості керівників різних рівнів в отриманні інформації, необхідної для оперативної комплексної оцінки стану виробництва, виявлення небажаних відхилень значень управлінських параметрів від завданих планом, виявлення потенційних резервів покращення господарської діяльності й прийняття на цієї основі оптимальних

управлінських рішень. Відсутність в банках даних підприємств необхідної економіко-аналітичної інформації гальмує формування і впровадження самого процесу прийняття управлінських рішень та створення систем ситуаційного управління виробництвом. Наявний стан речей виступає слідством ряду причин, головні із яких наступні: відсутність потрібного розгляду питань організації інтегрованої економічної діагностики із застосуванням машин електронних цифрових в загальногалузевих і галузевих інструктивно-методичних матеріалах з діагностики; слабе розроблення та недостатнє висвітлення в спеціальній літературі, в тому числі і безпосередньо з діагностики, як теоретичних аспектів діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств, так і наявного практичного досвіду та ін.

Мета сучасних провідних наукових дослідницьких процесів і конструктивних розробок повинна будуватися на висвітленні напрямків й комплексу методологічних, методичних та організаційних рекомендацій із створення і розвитку в системах стратегічного управління діяльністю підприємств самостійної функціональної підсистеми інтегрованої економічної діагностики, які забезпечують підсилення ролі функції діагностики в системі управління. Вдосконалення господарського механізму диктує необхідність подальшого підвищення комплексності, оперативності, глибини та якості діагностики виробничо-господарської діяльності, у зв'язку з чим розроблення в системах стратегічного управління діяльністю підприємств інтегрованої системи економіко-аналітичних розрахунків виступить елементом більш досконалого, такого що відповідає сучасним вимогам механізму управління. Актуальність розгляду вказаної проблеми саме на рівні об'єднань і підприємств обумовлена тим, що вони являють основну ланку виробництва, а підприємства, які мають функціонально розвинуті системи стратегічного управління, виступають провідним елементом методу сучасної розбудови постіндустріальних відносин держави.

У цьому зв'язку особливу увагу потрібно приділити вирішенню таких завдань, як дослідження особливостей притаманних сучасній практиці підходів до організації економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань і їх критична оцінка; обґрунтування виходячи із принципів матеріалістичної діалектики та пов'язаного із нею системного підходу доцільності створення і розвитку в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань самостійної підсистеми інтегрованої економічної діагностики, обґрунтування концепції побудування функціональної структури підсистеми; розроблення наукових основ методики інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств і об'єднань; вироблення рекомендацій із побудування в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань забезпечуючих елементів методу підсистеми інтегрованої економічної діагностики, основам технології економіко-аналітичних розрахунків, мето-

дології проектування і впровадження підсистеми; розкриття особливостей організації інтегрованої економічної діагностики системи стратегічного управління спеціального призначення і ін.

ВИСНОВКИ

В дослідженні знайшов відображення узагальнений провідний досвід організації інтегрованої економічної діагностики в функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю промислових підприємств й виробничих об'єднань ряду галузей економіки країни. В процесі його проведення автором притягалися та були використані матеріали Державного комітету України по стандартизації, метрології й сертифікації, керівні методичні і інструктивні матеріали Державного комітету України з питань науки та інтелектуальної власності, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Міністерства доходів та зборів України, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку, Державної служби статистики України тощо. Були узагальнені праці провідних вітчизняних та закордонних авторів вчених-економістів із питань кібернетики, систем управління, організації процесу виробництва, економічної діагностики, бюджетування, планування і обліку, матеріали міжнародних, всеукраїнських, регіональних та галузевих конференцій, проблемних нарад й семінарів, а також матеріали міжнародних, всеукраїнських, регіональних і галузевих наукових виставок, ін.

Приведені в дослідженні проектні рішення із організації інтегрованої економічної діагностики в системах стратегічного управління діяльністю підприємств, які базуються на машинах електронних цифрових останнього покоління, у більшості своєї пройшли практичну перевірку у складі технічної та робочої документації в системах стратегічного управління діяльністю підприємств галузей економіки країни, отримали промислове впровадження. Однак, їх опис з метою простоти сприйняття й більш легкого розуміння спрощено у порівнянні з проектною документацією. Автором запропоновано також цілий ряд рішень, які доцільно реалізувати у подальших розробках і ін.

Список використаних джерел

1. Батоврин, В.К. Управление жизненным циклом технических систем / [В.К. Батоврин, Д.А. Бахтурин]. - М.: [б.и.]; СПб.: [б.и.], 2012.- 62с.: ил.
2. Беломестнов, В.Г. Управление развитием проблемных территориально-отраслевых систем / В.Г. Беломестнов. - Иркутск: БГУЭП, 2003. - 163с.: табл.
3. Бортников, С.П. К теории корпоративных отношений. Постановка проблемы / Сергей Петрович Бортников. - Москва: Спарк, 2010. - 271с.
4. Грабауров, В.А. Информационные технологии для менеджеров / В. А. Грабауров. - Москва: Финансы и статистика, 2002. - 366,[1]с.: ил., табл.
5. Котова, Е.С. Стохастические сетевые модели и управление сложными экономическими системами / Е.С. Котова. - М.: ЦЭМИ, 1978.- 138с.: ил.

6. Липаев, В.В. Технично-економическое обоснование проектов сложных программных средств / В. В. Липаев. - М.: СИНТЕГ, 2004. - 270 с.: ил., табл.
7. Машенко, В.Е. Системное корпоративное управление / В.Е. Машенко; Московский гуманитар. ин-т им. Е.Р. Дашковой.- М.: Сирин, 2003. - 251с.: ил., таблиц.; 20 см. - (Учебное пособие).; ISBN 5-86567-052-6 (в обл.).
8. Нагих, В.Н. Слайс-технология [Текст]: методические основы / В.Н. Нагих, М.В. Нагих, А.И. Карпухин. – М.: Аналитик, 2015. – 39с.: ил., таблиц.
9. Никонова, И.А. Проектный анализ и проектное финансирование [Текст] / И.А. Никонова.-Москва: Альпина Паблишер, 2012.- 153с.: ил.
10. Новопашин, А.И. Менеджмент в условиях глобализации мировой экономики / А.И. Новопашин. - М.: Высш. шк., 2001. - 229, [1] с.: ил.
11. Прангишвили, И.В. Системный подход и повышение эффективности управления / И.В. Прангишвили. – Москва: Наука, 2005. – 420, [1] с.: ил.
12. Федоренко, Н.П. Вопросы управления сложной экономической системой [Текст] / Н.П. Федоренко. – Москва: [б. и.], 1969. – 46 с.: ил.
13. Convergence and persistence in corporate governance / ed. by Jeffrey N. Gordon a. Mark J. Roe.- Cambridge: Cambridge univ. press, 2004. - х, 382 с.

Аудиторська фірма «Аналітик» пропонує аутсорсинг бухгалтерських послуг!

Аутсорсинг бухгалтерського обліку — це передача ведення бухгалтерського обліку сторонній фірмі.

Які ж переваги аутсорсингу бухгалтерських послуг?**1. Значна (!) економія коштів на ведення бухобліку:**

- економія за бухгалтерські послуги, за які **Ви нам платитимете принаймні на 1000 гривень менше, ніж штатному бухгалтеру;**
- економія на програмне забезпечення (1С, Медок, Ліга Закон тощо);
- економія на утримання офісу, комп'ютерної техніки.

2. Відтепер податкові та інші інспекції — це наші проблеми!

Ми беремо на себе повну матеріальну відповідальність за якість наданих бухгалтерських послуг, включаючи можливі санкції.

3. З нами Ви можете забути про головний біль з постійними пошуками бухгалтера, який у будь-який час може піти від Вас на іншу роботу.**4. Ми не йдемо у відпустку та не беремо лікарняний. Наша фірма справді гарантує безперервне та якісне ведення бухгалтерського обліку.**

І нарешті — з нами Ви не тільки отримаєте якісні бухгалтерські послуги. За додатковою домовленістю ми забезпечимо Вас необхідними податковими, юридичними консультаціями, аудиторськими послугами різного характеру.

Все що Вам потрібно — це:

- періодично передавати нам первинну бухгалтерську документацію;
- щомісячно отримувати від нас інформацію про податки та інші обов'язкові платежі;
- укласти із нами договір.

Зробіть вибір, вигідний для Вас!

(044)278-05-88

(097)178-90-89

(066)178-20-42

www.af-analitik.com.ua